

**KİSECİK KÖYÜ'NÜN BEŞERİ VE EKONOMİK
COĞRAFYASI**

Saniye BUDAK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

COĞRAFYA ANABİLİM DALI

Doç. Dr. Serhat ZAMAN

2011

Her hakkı saklıdır

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANABİLİM DALI**

Saniye BUDAK

KİSECİK KÖYÜ'NÜN BEŞERİ VE EKONOMİK COĞRAFYASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEZ YÖNETİCİSİ
Doç. Dr. Serhat ZAMAN**

ERZURUM-2011

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “KİSECİK KÖYÜ’NÜN BEŞERİ VE EKONOMİK COĞRAFYASI ” adlı tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece Atatürk Üniversitesi Yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun Yıl süreyle açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım taktirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

..../06/2011

Saniye BUDAK

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Doç. Dr. Serhat ZAMAN danışmanlığında, Saniye BUDAK tarafından hazırlanan bu çalışma 02 / 06 / 2011 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Coğrafya Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Halil KOCA

İmza:

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Ramazan SEVER

İmza:

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Serhat ZAMAN

İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir. / /

Prof. Dr. Mustafa YILDIRIM
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET	III
ABSTRACT.....	V
KISALTMALAR DİZİNİ.....	VII
GRAFİKLER DİZİNİ.....	VIII
TABLolar DİZİNİ.....	IX
ÖNSÖZ	X
GİRİŞ	1
ARAŞTIRMA SAHASININ KONUMU	2
ARAŞTIRMANIN AMACI VE KULLANILAN YÖNTEMLER.....	4

BİRİNCİ BÖLÜM

KİSECİK KÖYÜ'NÜN BAŞLICA COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ

1.1. DOĞAL ÇEVRE ÖZELLİKLERİ.....	5
1.1.1. Jeomorfolojik Özellikler	5
1.1.2. Klimatik Özellikler	7
1.1.3. Hidroğrafya Özellikleri.....	8
1.1.4. Toprak ve Bitki Örtüsü Özellikleri	9

İKİNCİ BÖLÜM

KİSECİK KÖYÜ'NÜN BEŞERİ ÇEVRE ÖZELLİKLERİ

2.1. NÜFUS	10
2.1.1. Nüfus Artışları	10
2.1.2. Nüfus Hareketleri.....	11
2.1.2.1. Doğumlar ve Ölümler	11
2.1.2.2. Göçler.....	12
2.1.3. Nüfusun Yaş ve Cinsiyet Yapısı.....	12
2.1.4. Nüfusun Diğer Özellikleri.....	15
2.1.5. Nüfus Yoğunlukları	15
2.1.6. Yerleşme	16
2.1.6.1. Yerleşme	16
2.1.6.2. Doğal Çevre Faktörleri ve Meskenler.....	16

2.1.6.3. İnşaat Malzemesi ve Meskenler	17
2.1.6.4. Örtü Malzemesi ve Meskenler	18
2.1.6.5. Kat Sayılarına Göre Meskenler.....	18
2.1.6.6. Planlarına Göre Meskenler	18
2.1.6.7. Yerleşme İle İlgili Başlıca Sorunlar.....	19
2.2.EKONOMİK ÖZELLİKLER	19
2.2.1. Tarım.....	19
2.2.2. Hayvancılık.....	23
2.2.3. Ormancılık	24
2.2.4. Ulaşım ve Ticaret.....	25
2.2.5. Ekonomik Faaliyetlerle İlgili Sorunlar ve Çözüm Yolları.....	26

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖREDE İNŞA EDİLEN BARAJ VE HİDROELEKTRİK SANTRALİ

3.1. Pamuk HES ve Baraj Gölü	27
3.2. Barajın Doğal Çevreye Etkileri.....	28
3.3. Barajın Beşeri Çevreye Etkileri	29
3.3.1. Yerleşmeye Etkisi	29
3.3.2. Nüfusa Etkisi.....	29
3.3.3. Baraj Nedeniyle Yörede Yapılan Kamulaştırma	29
3.4. Barajın Ekonomik Yapıya Etkileri.....	30
3.4.1. Tarıma Etkisi.....	30
3.4.2. Ulaşım Etkisi.....	30
3.4.3. Turizme Etkisi.....	31
3.5. Çevresel Etki	31
3.6. Barajın Yöreye Getirisi	32
SONUÇ VE BAŞLICA ÖNERİLER.....	33
KAYNAKÇA.....	35
EKLER.....	37
ÖZGEÇMİŞ	44

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ
KİSECİK KÖYÜ'NÜN BEŞERİ VE EKONOMİK COĞRAFYASI

Saniye BUDAK

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Serhat ZAMAN

2011, 57 sayfa

Jüri: Doç. Dr. Serhat ZAMAN (Danışman)

Prof. Dr. Halil KOCA

Doç. Dr. Ramazan SEVER

Yüksek lisans tez konusu olan bu çalışmanın amacı, coğrafi ilke ve metotları küçük bir yeryüzü ünitesi üzerinde uygulamaktır. Bu çalışma ile gezi, gözlem, dağılım, bağlantı, sebep sonuç gibi coğrafi ilke ve metotların uygulanmasına olanak bulunmuştur.

Çalışmamıza öncelikle araştırma sahasıyla ilgili kaynak taraması ve ilgili istatistiksel verileri toplama suretiyle geçen hazırlık safhası ile başlanılmış ve daha sonra çalışma sahasında gezi, gözlem, mülakat ve inceleme yapmak suretiyle yerinde tespitler yapılmıştır. Elde edilen veriler değerlendirilerek yazı, şekil, grafik, tablo ve fotoğraf gibi anlatım araç ve metotlarıyla bir sentez şeklinde sunulmaya çalışılmıştır. Veriler büyük oranda Çamlıyayla İlçe Tarım Müdürlüğünden alınmıştır. Ayrıca Türkiye İstatistik Kurumu ve Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü verilerinden de faydalanılmıştır.

Çalışmanın en önemli safhalarından biri olan saha çalışmaları belirli aralıklarla kısa süreli olarak yapılmıştır. Bunun yanında çalışma konusunu oluşturan sahada yaşamış biri olarak önceki gözlemlerimiz ve bilgilerimizden de araştırma içinde yararlanılmıştır.

Bunun yanında çalışmanın yazımında Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün belirlediği tez yazım kuralları ile geçerli imla kuralları ve coğrafi anlayış ve terminolojiye büyük ölçüde uyulmuştur.

Tez konusunu oluşturan yöre Mersin ili Çamlıyayla ilçesi sınırları içinde yer alan Kiseçik köyü'dür. Köy ilçe merkezinin güneydoğusunda ve ilçe merkezine 20 km uzaklıkta olup, köy yerleşim sahasının yükseltisi 650m kadardır. Köy, esas itibari ile bir dağın eteğinde konumlanmıştır. Yeryüzü şekilleri oldukça dalgalı bir görünümde. Köyün etrafında monoklinal yapılar, sellerle oluşmuş kısa boylu derin yarılmış vadiler bulunur. Köyün

kurulmuş olduğu arazi genel olarak üst ve orta miyosen yaşlı arazilerdendir. Köyün orta kısmında düz bir alan vardır. Meskenler bu alandan dağın eteklerine doğru kurulmuştur. Köy Toros dağlarının güney yamacında ve küçük bir düzlüğün kuzeyinde bulunmaktadır. Köyün doğusunda Sarıkavak, güneyinde Boztepe, güneybatısında Böğrüeğri, kuzeyinde ise Körmenlik köyleri yer almaktadır.

Yerleşme şekli, büyük ölçüde su temini ve beşeri coğrafya şartlarının tesirinde kalarak şekillenmiştir. Köy yerleşmesi bu şartlara bağlı olarak bir su kaynağının etrafında kurulmuştur. İki mahalleden oluşan köyde bu iki yerleşme ünitesi de toplu dokuludur. Meskenler genellikle doğal ve beşeri şartlarının özelliklerini yansıtır. Kiseçik köyü'nün son nüfus sayımına (2010 Yılı) göre nüfusu, 129 Erkek, 109 kadın olmak üzere toplam 238 kişiden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kiseçik Köyü, Ekonomik Coğrafya

ABSTRACT
MASTER THESIS
THE HUMAN AND ECONOMIC GEOGRAPHY OF KİSECİK VİLLAGE

Saniye BUDAK

Advisor: Doç. Dr. Serhat ZAMAN

2011, Page 57

Jury: Doç. Dr. Serhat ZAMAN (Advisor)

Prof. Dr. Halil KOCA

Doç. Dr. Ramazan SEVER

The aim of this study, which is a master thesis subject, is to apply the geographical principles and methods on a small earth unit. This study has enabled applying the geographical principles and methods such as excursion, observation, dispersal, connection, cause and effect.

Our study is first launched with a preparation stage, which proceeded through literature survey and gathering related statistical data. Afterwards, evaluations have been made on the spot through excursions, observations, interviews and examinations carried out in the field. The data gathered have been assessed and presented in synthesis form through statement methods and instruments like scripts, figures, graphs, tables and photographs. The data are taken from Çamlıyayla District Directorate of Agriculture to a large extent. Moreover, the data of Turkish Statistical Institute and Meteorology Station Directorate have been also utilized.

Field studies, one of the most important stages of the study, have been carried out at determined intervals and have taken short term form. In addition to this, as a person who has lived in the area that constitute the subject of study, our previous observations and knowledge have been utilized for the aims of this study, too.

Besides this, in the writing of this study, thesis writing rules determined by Ataturk University Social Science Institute together with orthographic rules and geographic Notion and terminology are abided by to a great extent.

The vicinity that constitutes the thesis subject is Kisecik Village, which is located in amlıyayla District of Mersin. Located in the south east of the center of the district and 20 km away from the district center, the village is founded on the highlands in general. The village is primarily situated on the foothills of a mountain. The earth's surface takes the form of rolling land substantially. There are monocinal structures and short and deep fractured valleys formed by floods around the village. The land that the village is situated on is generally early and middle miocene aged. There is a flat terrain in the middle of the village. Dwellings are constructed from this flat terrain towards the foothills. The village is located on the south sides of the Taurus Mountains and in the north of the coastal plain. In the east of the village, Sarıkavak Village is located, in the south there is Boztepe Village and there are Bgrueğri and Krmenlik villages in the southwest and north, respectively.

The mode of settlement is shaped by the water supply and physical geographical conditions to a large extent. In this context, the village settlement is established around a spring. Composed of two neighborhoods, the village settlement is in collective pattern. The dwellings generally reflect the characteristics of the conditions of the environment. According to the most recent census (2010), the total population of the village is 238 people, composed of 129 males and 109 females.

Key Words: Kisecik Village, Economic Geography

KISALTMALAR DİZİNİ

Arş.	: Araştırma
ÇED	: Çevresel Etki Değerlendirme
Coğ.	: Coğrafya
Der.	: Dergi
DOA	: Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma
DSİGM	: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
K.K.E.F.	: Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi
Mer.	: Merkezi
S.	: Sayfa
Uyg.	: Uygulama
Üniv.	: Üniversite
vd.	: Ve devamı
Yay.	: Yayın

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 2.1. Kiseçik Köyünde Nüfusun Yıllara Göre Gelişimi	11
Grafik 2.2. Kiseçik Köyü Nüfusunun Geniş Aralıklı Yaş Dilimlerine Göre Oranları	14
Grafik 2.3. Arazi Kullanım Durumu.....	22
Grafik 2.4. Kiseçik Köyünde Hayvan Varlığının Türlerine Göre Dağılımı	23

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1.1. Mersin ve Kisecek Köyünün Aylık Ortalama Sıcaklıkları (°C).....	8
Tablo 1.2. Mersin ve Kisecek Köyünün Aylık Ortalama Yağış Değerleri (mm)	8
Tablo 2.1. Kisecek Köyü'nün Geniş Aralıklı Yaş Dilimlerine Göre Dağılımı	13
Tablo 2.2. Kisecek Köyü'nün Yaş ve Cinsiyet Yapısı	14
Tablo 2.3. Kisecek Köyü'nün Okuryazarlık Durumu.....	15
Tablo 2.4. Kisecek Köyünde Tarla Tarımına Ayrılan Arazinin Yetiştirilen Ürünlere Göre Oranları	20
Tablo 2.5. Kisecek Köyünde Tarımda Kullanılan Tarım Alet ve Makinelerinin Sayısı	21
Tablo 2.6. Kisecek Köyünde Beslenen Hayvan Varlığının Dağılımı.....	23

ÖNSÖZ

Ülkemizde kırsal kesim nüfusunun payı günümüzde hala oldukça yüksek oranlarda olup bu oran gelişmiş ülkelere göre yüksektir. Kırsal kesimde yaşayan halkın büyük bir çoğunluğu köylerde yaşamaktadır. Sayısı 35 bin civarında olan köylerimizin çok farklı sorunları vardır. Köylerimize yönelik hizmetlerin tam olarak gerçekleştirilebilmesi için öncelikle onların sorunlarının tespit edilmesi gerekmektedir.

Yüksek lisans tez konusu olarak hazırlanan bu çalışmada bir kırsal kesim yerleşim birimi olan İçel şehri Çamlıyayla ilçesi sınırları içerisinde bulunan Kisecik köyü ve çevresinin coğrafi özellikleri ile yörede inşa edilen enerji yatırım projesi olan pamukluk baraj gölü ve hidroelektrik santralının olası etkileri incelenmektedir. Hiç kuşkusuz her türlü enerji yatırımında olduğu gibi baraj ve hidroelektrik santral yatırımlarında da çevresel ve içtimai bir takım maliyetlerin olasılığı söz konusudur. Zira bu tür yatırımlar inşa edildikleri havzada ki doğal ve beşeri yapıyı değiştiren yatırımlardır. Bu bağlamda bu tür projeler nedeniyle olabilecek çevresel etkiler gözetenmediği takdirde tahminlerin çok ötesinde bir takım sosyal ve ekolojik sorunların ortaya çıkması kaçınılmazdır.

Coğrafya ilmini sevmemde büyük emeği olan başta saygıdeğer hocam Prof. Dr. Hayati DOĞANAY ve Prof. Dr. Halil KOCA olmak üzere tüm hocalarıma ayrıca bu çalışmada her türlü desteği esirgemeyen, eleştiri ve fikirleri ile yön gösteren hocam Sayın Doç. Dr. Serhat ZAMAN'a teşekkürü bir borç bilirim.

GİRİŞ

Yüksek lisans tez konusu olarak hazırlanan bu çalışma Mersin İli Çamlıyayla İlçesine bağlı olan Kiseçik Köyüne ilişkin bir çalışmadır. Bu çalışmada yörenin beşeri ve ekonomik coğrafya özellikleri irdelenmiş ve genel olarak ülkemizdeki pek çok kırsal yerleşim birimlerinde gözlenebilen sorunların bu yöredeki yansımaları ile ayrıca bu çevreye özgü sorunlar üzerinde durularak, bunlara yönelik değerlendirme ve tespitlerde bulunulmuştur.

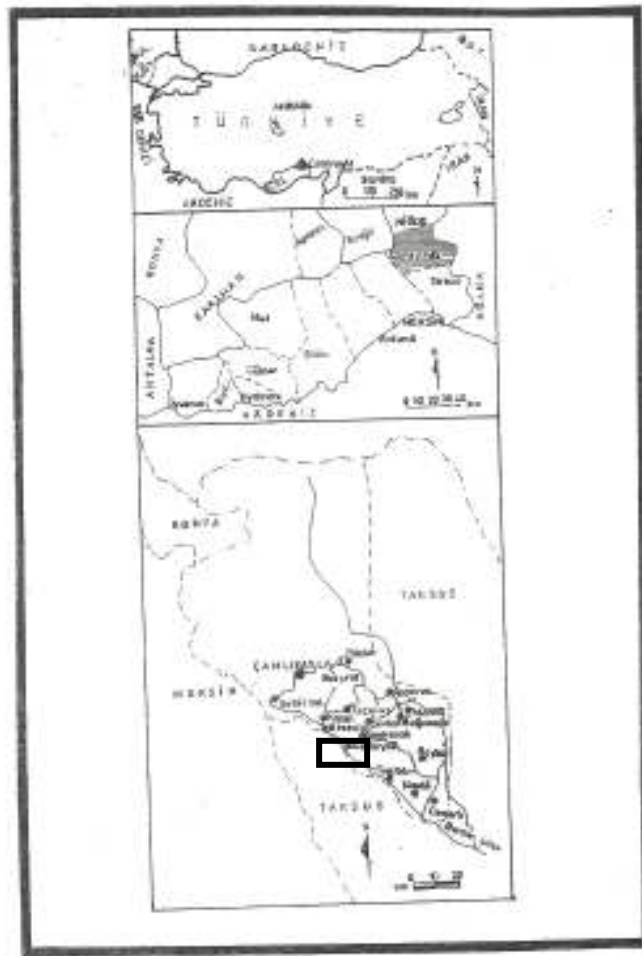
Araştırma, üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde fiziki coğrafya özellikleri, ikinci bölümde ise yörenin beşeri çevre özelliklerinin yanı sıra ekonomik ve sosyal durumu irdelenmiştir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde yörede inşa edilen baraj ve hidroelektrik santralinin sahada yarattığı olumlu ve olumsuz etkiler değerlendirilmiş ve çalışmanın sonunda bu değerlendirmeler bir sonuca bağlanarak, bu etkilerin yarattığı sorunların çözüm yolları irdelenmiştir.

ARAŞTIRMA SAHASININ KONUMU

Kisecik köyü, bağlı olduğu Mersin ili Çamlıyayla ilçesine 20 km uzaklıkta bir orman kenarı köydür. Kendisine en yakın köy olan Boztepe köyüne uzaklığı 6 km'dir. Köyün yerleşim tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte, 1954 yılında Sebil kasabasından ayrılarak muhtarlık olmuştur. Yamaç üzerinde kurulu olan köyün denizden yüksekliği yaklaşık 650 m kadardır. Köyde arazi ve orman kadastro çalışmaları tamamlanmıştır.¹

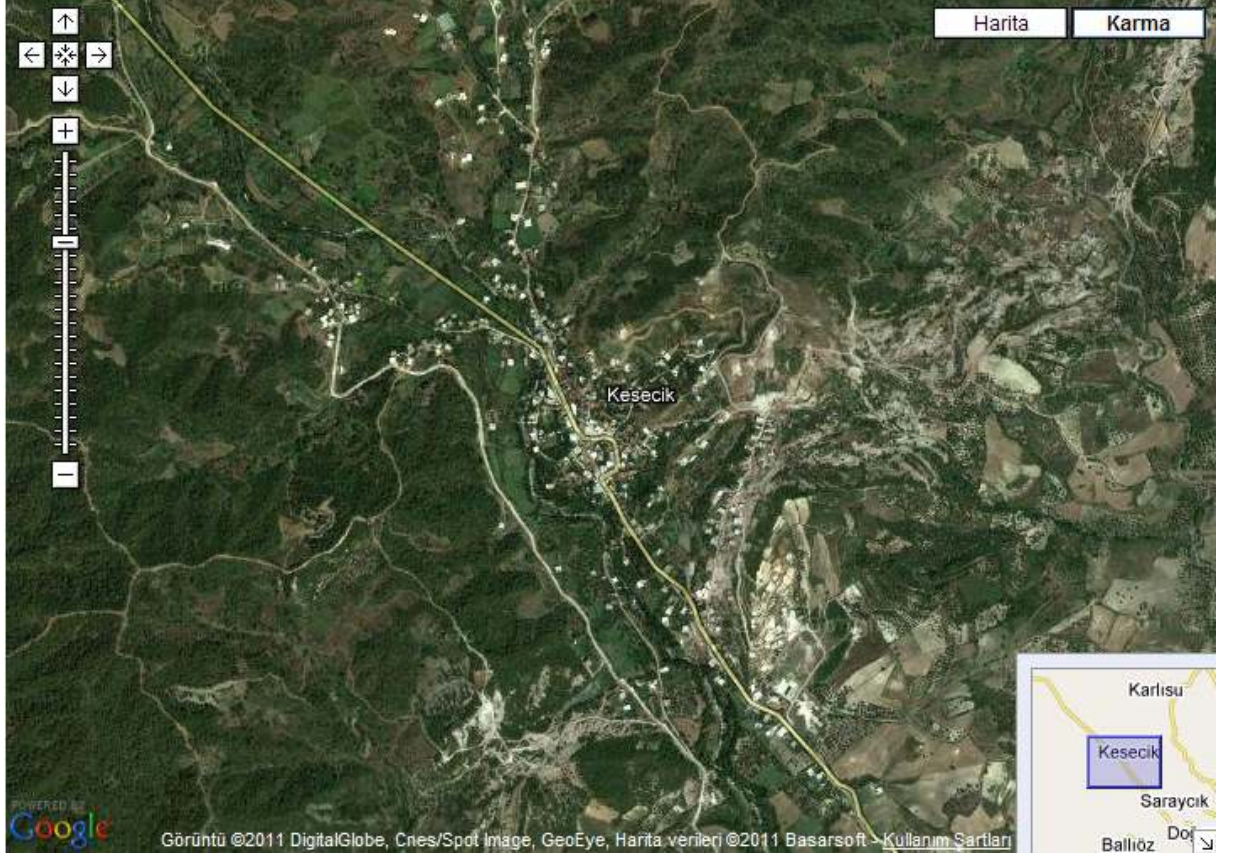
Kisecik köyünün doğal kaynakları arasında Cehennemdere vadisi ile Çerkini mağarası ve Samanini mağarası sayılabilir. Öte yandan köy sınırları dahilinde bir adet ören yeri, köyün kültürel kaynağını oluşturmaktadır.

Araştırma Sahasının Lokasyon Haritası²

¹ Yılmaz, E., "Mersin İli Çamlıyayla İlçesine Bağlı Kisecik Köyünün Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Yapısı ve Orman-Halk İlişkileri", *Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, DOA Der.*, Sayı: 10, Tarsus 2004, s.77.

² Sarı, B., *Çamlıyayla İlçesinin Beşeri ve İktisadi Coğrafyası* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Eğitimi Bilim Dalı 2000.

Araştırma Sahasının Uydü Görünümü

ARAŞTIRMANIN AMACI VE KULLANILAN YÖNTEMLER

Kisecik köyünün beşeri ve ekonomik coğrafya özelliklerinin belirlenmesi amacı ile hazırlanan bu çalışmada ilkönce çalışma sahasına ilişkin kaynak taraması ve ilgili istatistiksel veriler toplanmıştır. Daha sonra bu veriler köyde yapılan birebir gezi, gözlem, mülakat ve incelemelerle birleştirilerek köyün sosyal, ekonomik ve kültürel yapısı incelenmeye çalışılmıştır.

Elde edilen veriler değerlendirilerek şekil, grafik, tablolar hazırlanmıştır. Bu verilerden faydalanılarak çalışma kaleme alınmıştır. Ayrıca saha çalışmaları belirli aralıklarla kısa süreli arazi gözlemleri şeklinde yapılmıştır. Bunun yanında çalışma sahasında yaşamış biri olarak önceki gözlemlerimiz ve bilgilerimizden de faydalanılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KİSECİK KÖYÜ'NÜN BAŞLICA COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ

1.1. DOĞAL ÇEVRE ÖZELLİKLERİ

1.1.1. Jeomorfolojik Özellikler

Mersin İli Çamlıyayla İlçesine bağlı olan Kiseçik köyü Orta Toros dağlarının güney yamaçları üzerinde yer almaktadır. Toroslar birbirine paralel sıradağlardan meydana gelmiş ve aynı doğrultuda uzanan geniş bir kuşak halindedir. Kıvrılmalar burada çok şiddetli olmuştur. Nitekim, permokarbonifer tabakaların yani alttaki eski tabakaların, kratase kalkerlerinin üzerini örtmüş olması ve tabaka durumları bunu gösterir. Ancak bu şiddetin derecesi her tarafta aynı derecede olmamıştır. Toroslar şekil, uzanış ve arazi morfolojisi bakımından oldukça karışıktır. Zira Akdeniz bölgesi; teşekkülü sırasında daha karışık deyim yerinde ise daha aktif birbirinden çok farklı etkilerin altında kalmıştır. Kuzeyde İç Anadolu eski bloku, güneyde Afrika ve Suriye eski platformlarının buraya doğru sokulmaları kısacası her iki eski mengene arasında kalan jeosenkinal alanında Toroslar yükselirken bu eski ve sağlam blokların ilerleme ve gerilemelerinin içerde bulunan daha eski blokların etkisi altında yaylı bir durum aldığı, batı ucuna doğru Ege çöküntüleri, güneydoğuda Suriye'den Maraş'a doğru uzanan çöküntüler nihayet Erciyes dağı ile Pınarbaşı arasında volkanik faaliyetler ve özel tipten aşınmalar bu şekil değişikliklerini oluşturmuştur.³ Bu nedenle Anadolu'nun bu en önemli dağ kuşağının teşekkülü çok hareketli ve çok karışık dönemlerden geçmiş olup bu gün bile henüz tam anlamıyla oturmuş olduğu söylenemez.

Bölgenin teşekkülünün oluşmasında ilk kabarma hareketi Silüriyen'den önceye aittir. Orta Toroslar'ın doğu kesiminde en alt temeli oluşturan şistlerin bile kıvrılmış olması bunu ispatlamaktadır. Fakat Devoniyen'de ve Permokarbonifer'de buralar alçalır, deniz geniş alanlar üzerinde yayılır ve bundan da kalın tabakalar meydana gelir. Toroslar da ilk bünye ünitesini oluşturan teşekkül işte budur. Bu devrin sonlarında ve Mesozoik başlarında, şiddetli orojenik hareketler sonucu toroslar'ın ilk çatısı kurulmuş ve sonradan meydana gelecek olan hareketler ve değişiklikler ana çizgileriyle bu ilk düzene uymuştur.⁴

³ Saraçoğlu, H, *Akdeniz Bölgesi Öğretmen Kitapları Dizisi*, İstanbul 1989, s. 7.

⁴ Saraçoğlu, s. 9-10.

Mesozoik sonlarında Üst Kretase’de bölge alçalmış ve tekrar deniz baskınına uğramıştır. Deniz derin ve sakindir. Bu nedenle yerine göre kalın, çoklukla beyaz ve kütleli kalker tortulaşması oluşmuştur. Eosen’de şiddetli orojenik hareketler sonucu denizi altında tortulaşmış olan kalın kalker tabakaları kıvrılarak yükselmiş, toroslar artık bugüne yakın bir düzen almış ve sıradağların iç bünyesi tamamlanmıştır. Bundan sonraki hareketler artık blok halinde yükselmelere, orta Anadolu ve Akdeniz cihetindeki çöküntülere, denizin çeşitli noktalarından sokulmalarına ve çekilmelerine bağlı kalmıştır.

Buna karşılık Akdeniz bölgesinde karstik aşınmanın önemi çok büyüktür. Birçok noktalarında çöküntülere uğramış olsa bile aslında bir kıvrılma sıradağı olan toroslar şiddetli deprem kuşağına girmez.

Toroslar, yüksek, devamlı, geniş parçalar arasında bir takım, küçük farklarına rağmen mütecanis yaylı, esasında çetin engebeli bir sıradağ kuşağıdır. Toroslar çok çeşitli kayalardan oluştuğu halde bunların içerisinde bir baştan diğer başa yaygın olan ve esas çatıyı teşkil eden birkaç temel formasyon birleştirici, takviye edici birer elaman olarak kendini gösterir. Yer yer en altta şistler, bunun üstünde permokarbonifer kalkerler, bir çok noktalarda bugünkü esas yüzeyi teşkil eden karakteristik yüzey şekilleri meydana getiren kretase veya neojen kalker örtüsü, bunun altında veya açığa çıkmış olarak fliş veya serpartin yer alır. Akdeniz bölgesi yüzey şekillerinin en karakteristik niteliklerinden birisi de geniş ve yüksek yayların varlığıdır.⁵

Araştırma sahası Bolkar Dağlarının güney yamaçlarında yer alır. Saha daha çok Miosen Kalkerleri ile kaplıdır. Bu sebeple karstik şekillere yörede çok sık rastlanır. Örneğin, lapyalar yanında yörede “kapız” adı verilen dar ve derin yarılmış vadiler gibi. Ayrıca sahamızda Monoklinal yapıya ait Kuesteuları da görmek mümkündür.

Kisecik köyü, Bolkar Dağlarının güney yamaçlarındaki bir küçük dağın güney eteğinde kurulmuştur. Yükseltisi 1270 m’yi bulan Bolkar Dağıyla köy yükseltisi arasında 500 m’lik yükselti farkı vardır. Köyün hemen doğusunda ise, yükselti birden bire 520 m’ye kadar düşer. Açıklamalardan da anlaşılıyor ki köy arazisi, engebeli ve yer yer dik kayalılar ile Karstik erime çukurlarının bulunduğu bir yapıya sahiptir. Burada yer alan orta ve üst Miyosen yaşlı karterler çok uzun süreden beri köyde yapı gereci olarak kullanılmış olup, halende kullanılmaktadır. Kisecik köyü yaklaşık 650 m’lik yükseltiye sahip olup, Orta Toros Dağlarının alt yamaçlarında yer alan küçük bir düzlük üzerinde konumlanmıştır. Yeryüzü

⁵ Saraçoğlu, s. 12.

oldukça dalgalı bir görünümündedir. Köyün etrafında monoklinal yapılar, burada ki akarsu aşındırması ile oluşmuştur. Köyün kurulmuş olduğu saha genel olarak üst ve orta miyosen yaşlı arazilerden oluşmuştur. Kisecik köyünün orta kısmında düz bir alan vardır. Meskenler genellikle bu alandan dağın eteklerine doğru kurulmuştur.

1.1.2. Klimatik Özellikler

Araştırma sahası olan Kisecik köyünün iklim özellikleri ortaya konulurken Mersin Meteoroloji İstasyon Müdürlüğü'nün verilerinden faydalanılmıştır. Ancak çalışma sahasında Meteoroloji İstasyonu bulunmadığından köyün yükseltisi nedeniyle klimatik veriler Tarsus İlçesinin değerlerinden oldukça farklıdır.

Yörede kış mevsimi ılık ve yağışlı, yaz mevsimi ise sıcak ve kurak geçmektedir. Fakat kıyı kesiminden iç kısımlara doğru gidildikçe iklim özelliklerinde azda olsa bazı farklılıklar kendini göstermektedir. Yöre kış aylarında oldukça ılık, yaz aylarında ise sıcaktır. Yıllık ortalama sıcaklık değerleri Mersin'de 19 °C'dir. En soğuk ay olan Ocak ayının ortalaması 10.5 °C'dir. Sıcaklık Mart ayından itibaren yükselmeye başlar. En sıcak ay olan Ağustos ayında ortalama sıcaklık 28.4 °C'dir. Mersin'de bu zamana kadar ölçülen en düşük sıcaklık değerleri Şubat ayında ölçülmüş olup, 10.5 °C'dir. En yüksek sıcaklık değerine ise Eylül ayında rastlanılmıştır (Sıcaklık 38.5 °C olarak ölçülmüştür).

Bölgede yağışlar genellikle sıcaklık düşüşüne paralel olarak yağmur şeklinde düşmektedir. Nadiren de olsa kar yağışı da görülmektedir. Yıllık yağış tutarı ve yağışın sahadaki dağılışı relief şartlarına bağlı olarak değişir. Fakat yörenin her tarafında en yağışlı mevsim Akdeniz bölgesinin karakteristik özelliği olan kış aylarıdır. Yağışların en az olduğu mevsim ise yazdır. Yağış azamisi 368.6 mm ile kış mevsimine aittir. Buna karşılık en az yağışlı mevsim olan yaz ortalaması ise 21.7 mm dir. Bunun yanında buharlaşma gerek kıyı gerekse iç kesimlerde yıllık yağış tutarını geçmektedir.

Yörede don olayı ara sıra da olsa görülmektedir. Rüzgâr yörede kıyı kesiminden farklı olarak NW, SE ve E yönlerinden esmektedir. Zira köyün kurulduğu alan yüksek dağlarla çevrilidir. Reliefin bu durumu nedeniyle rüzgarın kanalize olması, şiddetini artırmakta, dolayısıyla kurak ve sıcak aylarda buharlaşma miktarını yükseltmektedir.

Yaklaşık denizden 650 m yükseklikte kurulmuş bulunan Kisecik köyünün yıllık ortalama sıcaklığı 16 °C kadardır (Tablo 1.1). Yükseltinin artmasına paralel olarak sıcaklık değerleri 3 °C düşer. Buna bağlı olarak kış aylarında sıcaklıklar 7-8 °C'ye kadar inerken yaz

sıcaklıkları Temmuz ve Ağustos aylarında 25 °C üzerine çıkar. Bu sıcaklık düşüşü, köyün kısmen de olsa rekreasyonel amaçlı yaylacılık hareketine sebep olmuştur.

Mersin’de yıllık yağış toplamı yaklaşık 650 mm kadardır. Tipik Akdeniz yağış rejiminin gereği olarak, yörede yağışların %50’den fazlası kış mevsiminde düşer. Yükseltinin etkisiyle Kiseçik köyünün yağış değerleri Mersin’e göre 250 mm kadar daha fazladır. Bunun etkisini yörede yayılış imkanı bulan Kızılçam ağaçları, defna ve sandal gibi bitkilerden anlamak mümkündür.

Tablo 1.1. Mersin ve Kiseçik Köyünün Aylık Ortalama Sıcaklıkları (°C)

İstasyon	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıl.Ort.
Mersin	10.5	11.2	14.0	17.7	21.5	25.3	28.0	28.4	25.9	21.7	16.1	12.0	19.0
Kiseçik	7.5	8.2	11.0	14.7	18.5	22.3	25.0	25.4	22.9	18.7	13.1	9.0	16.0

Kaynak: Mersin Meteoroloji İstasyonu (1975 - 2010) verilerinden derlenmiştir.⁶

Tablo 1.2. Mersin ve Kiseçik Köyünün Aylık Ortalama Yağış Değerleri (mm)

İstasyon	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıl.Top.
Mersin	106.2	79.8	51.9	39.4	24.8	10.3	13.2	8.6	10.7	42.3	84.5	137.0	653
Kiseçik	133.2	106.8	78.9	66.4	51.8	37.3	40.2	35.6	37.7	69.3	111.5	164.0	914

Kaynak: Mersin Meteoroloji İstasyonu (1975 - 2010) verilerinden derlenmiştir.⁷

Kiseçik köyü Akdeniz İklim bölgesinde yer almasına rağmen yükseltinin etkisiyle iklimde bazı değişiklikler göstermektedir. Yağış değerlerinde artma, sıcaklık değerlerinde düşüş olduğu görülür. Yaz aylarındaki sıcaklık azalması, köyün rekreasyonel amaçlı yaylacılık fonksiyonuna da katkı yapmaktadır.

1.1.3. Hidrografya Özellikleri

Çalışma sahasında Tarsus çayının bir kolu olan Pamuk çayı yeralır. Yörede yakın zamana kadar bu çaydan tam ölçüde istifade edilememiştir. Zira köylüye ait tarım arazileri akarsu vadisinden yüksekte kaldığından, ancak teknik araçların yardımıyla sulama

⁶ 100 m. yükseldikçe sıcaklık değerlerinin 0.5°C azaldığı kabul edilerek Kiseçik Köyünün sıcaklık değerleri hesaplanmıştır.

⁷ 100 m. yükseldikçe yağışın aylık değerlerde 4.5 mm arttığı kabul edilerek Kiseçik Köyünün yağış değerleri hesaplanmıştır.

yapılabilmiştir. Buna karşılık bölge yeraltı suları bakımından oldukça zengindir. Genelde tarım arazilerinin sulanmasında etkili olan bu kaynaklara ilaveten karların erimesine bağlı olarak akışa geçen küçük ölçekli derelerde eklenebilir. Köyde yakın zamana kadar içme suyu şebekesi olmadığından köy meydanındaki tek çeşmeden faydalanılmıştır. Bu sorun, yakın tarihte İl Özel İdaresince giderilmiş ve köy içme suyu şebekesine kavuşmuştur.

1.1.4. Toprak ve Bitki Örtüsü Özellikleri

Tez konumuz olan Kisecik köyü arazileri derin bir şekilde parçalanmıştır. Sahamızda, kızılçam ormanları ve maki toplulukları altında, yaklaşık 800-900 mm ve 15 °C yıllık ortalama sıcaklık şartlarında, Miosen kalkerleri üzerinde kırmızı Akdeniz toprağı gelişmiştir. Terrarosa da denilen bu topraklar geniş yer kaplar. Bunun dışında derin yarılmış vadilerin tabanlarında ince bir örtü şeklinde alüvyal malzemeye de rastlanır. Diğer taraftan, dik ve dike yakın eğime sahip yamaçlardan kopan, aşınan malzemenin biriktiği vadi tabanında yer yer kolüvyal topraklarda görülmektedir. Toprak örtüsü incedir. Zira bölgede eğim değerleri çok yüksektir ve sağanak yağmurlar dolayısıyla yağışlarla toprak örtüsü sürekli aşınma eğilimindedir.

Akdeniz ikliminin hüküm sürdüğü sahamızda doğal bikri örtüsünü kızılçam ormanları oluşturmaktadır. Aşırı otlatma ve orman tahribatı sonucunda kızılçam ormanlarının yerine, ortama daha iyi uyan maki toplulukları hakim duruma gelmiştir. Yörede bitki örtüsünü kızılçam ormanı ile kızılçamların tahrip edilmesiyle oluşmuş maki ve garig formasyonların oluşturduğu görülür. Ancak yörenin başlıca formasyonu kızılçam ormanıdır. Maki'lerde bu flaroda büyük yer işgal etmektedirler. Makiler 600-800 metre yüksekliklerde görülmektedir. Makiler 2-3 metre boyunda sert yapraklı bitkiler topluluğudur. Yörede bulunan başlıca maki türleri mersin, defne, zeytin, sandal, akçakesme, kemre meşesi, menengiç ve pırnal olarak sayılabilir. Ayrıca köyün güneyinde küçük de olsa sandal topluluğu dikkat çeker. Yörede yavşan, kekik, yasemin gibi step elemanlarına da rastlanır.

İKİNCİ BÖLÜM

KİSECİK KÖYÜ'NÜN BEŞERİ ÇEVRE ÖZELLİKLERİ

2.1. NÜFUS

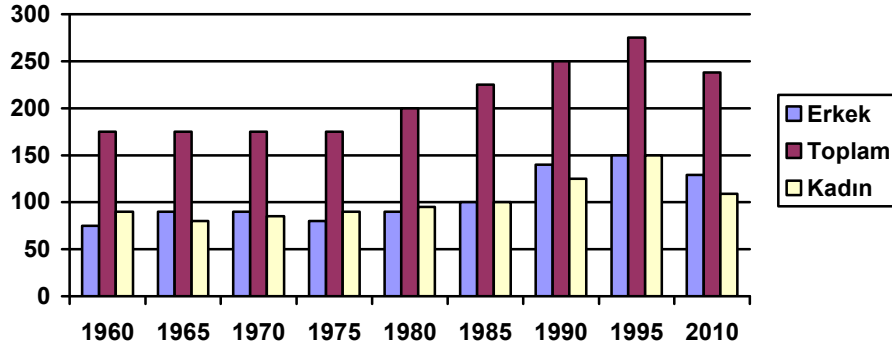
2.1.1. Nüfus Artışları

Kisecik köyü 1954 yılında köy idari birimi haline getirilmiştir. Bu sebeple köyün 1950'lerden önceki nüfusu hakkında bilgiye sahip değiliz. Cumhuriyet öncesi dönemde de Kisecik köyünün kurulduğu arazinin de devamlı yerleşme özelliğinde bulunmadığı kanaatindeyiz. Dolayısıyla Osmanlı dönemi nüfusu hakkında da bilgi sahibi değiliz.

Nüfus dar anlamda, kişi yada birey, geniş anlamda; bir hanede yani evde yaşayan nüfusun toplam sayısıdır. Aile birey sayısı, en geniş anlamda belli sayım gününde belirli bir ülkede belirlenen toplam insan sayısıdır.⁸ Elimizdeki verilere göre 1960 yılında köyün toplam nüfusu 180 olup, bu nüfusun 88'ni erkek, 92'si ise kadınlardan oluşmaktadır. (Grafik 2.1) 1960-1965 yılları arasında nüfusta belirgin bir artış olmuş, 180'den 195'e yükselmiştir. Bu artışa sebep olan olaylar, normal doğumlar, köye diğer köylerden olan göçler ve çalışmak üzere dışarıya gidenlerin köye geri dönmesidir.

Nüfus artışı ilerleyen yıllarda çok küçük oranlarla sınırlı kalmıştır. 1965-1970 yılları arasında köy nüfusu % 0,2 bir artışla 197'e yükselmiştir. 1970-1975 yılları arasında köy nüfusunda % 1,9 oranında artış gözlenmiştir. Bunun sonucunda köy nüfusu 197'den 218'e yükselmiştir 1975-1990 arası devrede de köy nüfusunda küçük oranda artışlar gözlenmiştir. (Grafik 2.1) 1990'da köy nüfusu 254'e yükselmiş 2010 yılında biraz azalarak 238'e düşmüştür. Bu zaman aralığından sonra diğer faktörlerinde etkisiyle köyden göçler olmuştur. Bunun başlıca temel sebeplerinden biri aile başına düşen arazinin azalmasına bağlı olarak ekilebilir arazi miktarının azalmasıdır. Bir diğer sebep, çocukların eğitimi nedeniyle yapılan göçlerdir. Sanayileşme ve gelişmeye bağlı etkenlerinde bu göçlerde etkisi büyüktür.

⁸ Doğanay, H., *Demografya (Nüfus Bilimi)*, Atatürk Üniversitesi, K.K.E.F., Coğ. Eğt. Bölümü, Erzurum 1991, s.2.

Grafik 2.1. Kisecek Köyünde Nüfusun Yıllara Göre Gelişimi

2.1.2. Nüfus Hareketleri

2.1.2.1. Doğumlar ve Ölümler

Her nüfus kitlesinin başlıca değişkenliklerinden biri de doğumlar ve ölümlerdir. Ülke nüfusunda 15-49 yaş dilimlerindeki toplam kadın nüfustan 1000 kadın başına düşen yıllık doğum sayısına genel doğum oranı denir. Buna karşılık, nüfus kitlesi içinde her yaştan nüfus toplamında 1000 nüfus başına düşen yıllık ölüm sayısına, genel ölüm oranı denilmektedir.⁹

Köyde doğumlar normal bir seyir izlemektedir. Örneğin 1995 yılı köyde 8 çocuk dünyaya gelmiş ve bunların 6'sı hayatta kalmıştır. Aynı yıl köyde 15-49 yaş grubunda yaklaşık 97 kadın nüfus bulunmaktaydı. Bu durumda Kisecek Köyünün genel doğum oranı %8,2 olarak ortaya çıkmaktadır. Her yaştan yıllık toplam ölüm miktarı 2 kişi olduğuna göre genel ölüm oranı % 0,7 kadardır. Bunun sonucunda yıllık doğum ve ölüm oranlarının arasındaki farkın sonucu olarak yıllık nüfus artış hızı bu yıla özel olarak % 7,5 civarında olmuştur. Doğal nüfus artış hızı yüksektir.

Köyde sağlık ocağı olmadığı için doğumlar genellikle yakın çevre köylerdeki sağlık ocaklarında veya Tarsus ilçesi Devlet Hastanesinde yapılmaktadır. Köyde yaptığımız tespitlerimize göre kadınların hayatta kalma süresi erkeklere göre daha uzundur. Bunun nedenlerinden biri olarak çalışma hayatında erkeklerin aktif rol oynamaları gösterilebilir.

Son yıllarda köyde toplu ölüm olaylarına yol açacak bir hastalık görülmemiştir. Çocuk ölümleri bazı yıllarda hiç görülmezken bazı yıllarda % 1 eşiğinde seyretmektedir.

⁹ Doğanay, H., *Türkiye Beşeri Coğrafyası*, Gazi Büro Kitapevi, Ankara 1994, s. 52.

Sonuç olarak Kisecik Köyünde doğal nüfus artışı hızı normal bir seyir izlemektedir. Bunun en önemli sebebi ise ailelerin ekonomik nedenlerle fazla çocuk sahibi olmak istememeleridir.

2.1.2.2. Göçler

Göç, nüfusun devamlı yaşama bilgelerini kişisel olarak, aileler veya halinde terk edip, geçici veya sürekli olarak yaşamak amacıyla bir başka yere gitmesi hareketine denir.¹⁰ Kisecik köyü göç veren bir köydür. Köyden dışarıya olan göçler genelde ekonomik nedenlerden kaynaklanmaktadır. Daha iyi bir eğitim almak için yapılan göçlerde bu faktörler arasındadır. Göç hareketleri genel olarak yakın şehirler olan Adana, Mersin ve Antalya illerine yapılmaktadır. Nüfusun çok küçük bir kısmı da yurt dışına göç etmiştir.

Bunların yanında köyde genel olarak mevsimlik göç hareketleri de görülmektedir. Kışın havaların soğumasıyla birlikte bir kısım aileler ilçe merkezine giderek burada yaşamakta ve geçimini burada çalışarak sağlamaktadır. Daha sonra havaların ısınmasıyla köye tekrar dönüşler olmaktadır. Bunun dışında evlenmek suretiyle de göç olduğu görülmektedir.

Bu genel sebeplerin yanı sıra göç hareketlerinin Kisecik köyüne özgü diğer bazı nedenleri de vardır. Bunlar arasında miras yoluyla tarım alanlarının pay edilerek azalması ve bunun doğal sonucu olarak elde edilecek tarım gelirinin düşmesi gelir. Az da olsa evlenme sonucu oluşan göçlerde bunlara dahildir.

2.1.3. Nüfusun Yaş ve Cinsiyet Yapısı

Nüfusun cinsiyet oranı 100 veya 1000 kadın başına düşen erkek sayısıdır.¹¹ Çalışma alanı olan köyde bu oran her zaman kadın nüfus lehine sonuçlanmıştır. Bu sebeplerden birisi köy dışına olan göçlerde erkek nüfusun daha fazla yer teşkil etmesidir. Kisecik Köyünde toplam nüfus içindeki kadın-erkek sayısı ve yaş dilimlerindeki nüfus sayısının eşitsiz oluşu dikkat çekicidir. Yaş yapısı bir toplumun çalışma, eğitim, kültür vb. gibi durumlarını etkileyen bir faktördür.

Kisecik Köyünün son nüfus sayımı (2010 yılı) sonuçlarına göre toplam nüfusu 238 olup, toplam nüfusun % 17'si (51) 0-14 yaş grubunda, % 77'si (176) 15-64 ve % 6'sı (11) 65 yaş ve yukarısı yaş grubunda yer almaktadır.

¹⁰ Doğanay, *Türkiye Beşeri Coğrafyası*, s. 151.

¹¹ Doğanay, *Türkiye Beşeri Coğrafyası*, s. 151.

Tablo 2.1. Kisecik Köyü'nün Geniş Aralıklı Yaş Dilimlerine Göre Dağılımı

Yaş Grubu	Kadın	%	Erkek	%	Toplam	%
0-14	18	17	33	26	51	21
15-64	84	77	92	71	176	74
65+	7	6	4	3	11	5
Toplam	109	100	129	100	238	100

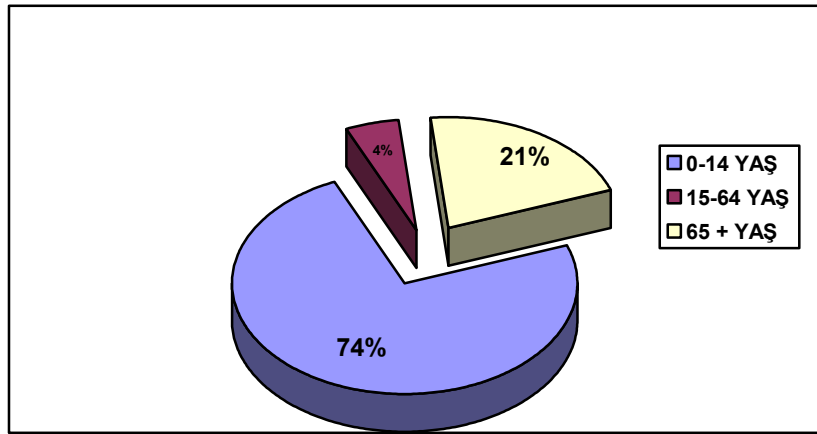
Bu verilere göre Kisecik köyü genç nüfus yapısına sahiptir. Bu ise köydeki çalışma hayatını ve bağımlılık durumunu etkilemektedir. Köyde kadın nüfus da erkeklerle birlikte çalışmakta ve üretime katılmaktadır. Fakat son yıllarda bu katılım azalma göstermektedir. Bunun nedeni ise daha çok teknolojinin gelişmesi ve buna bağlı olarak modern makinelerin üretimde kullanılmasıyla ilgilidir. Bu nedenle köydeki bağımlı nüfusu tam olarak hesaplamak mümkün değildir.

Nüfusun yaş gruplarına dağılımı dikkate alınarak çıkartılan nüfus pramidi şu özellikleri göstermektedir. 65 ve üzeri yaş grubundaki nüfus çok az olup bu yaş grubundaki erkek nüfus oranı, kadın nüfus oranından düşüktür. Bunun sebeplerinden biri olarak erkeklerin kadınlara göre daha ağır şartlarda çalışarak yıpranmaları sonucu ömürlerinin azalması gösterilebilir.

Aktif nüfusu meydana getiren 15 - 64 yaş grubu nüfusta da; erkeklerin oranı daha azdır. Bu yaş grubundaki erkek nüfusun kadın nüfusundan belirgin bir şekilde az olmasının en büyük nedeni erkek nüfusun göçlerle köy dışında olmasından kaynaklanmaktadır. Çocuk nüfusun oluşturduğu 0-14 yaş grubu ise toplam nüfusun % 21'ini oluşturmaktadır. Çocuk nüfusun % 26'sı erkek, % 17'si kızlardan oluşmaktadır. Bu yaş grubundaki fazla nüfus bağımlı nüfusu arttırdığı gibi okul ve sağlık kuruluşları gibi yatırımlarında artmasına neden olmaktadır.

Tablo 2.2. Kisecik Köyünün Yaş ve Cinsiyet Yapısı (2010)

Yaş Grubu	Kadın	Erkek
65 +	7	4
60-64	5	3
55-59	2	4
50-54	2	8
45-49	6	7
40-44	6	9
35-39	8	8
30-34	17	10
25-29	18	10
20-24	10	17
15-19	10	16
10-14	8	15
5-9	6	11
0-4	4	7
TOPLAM	109	129

Grafik 2.2. Kisecik Köyü Nüfusunun Geniş Aralıklı Yaş Dilimlerine Göre Oranları

2.1.4. Nüfusun Diğer Özellikleri

Çalışma sahasında bulunan tek eğitim kurumu Kisecik Köyü İlköğretim Okuludur. Okul, kuruluş sahası bakımından köyün meydanında yer alır. Okulda yeterli sayıda öğretmen bulunmamaktadır. Okulun dersane sayısı da yeterli değildir. İlköğretimden sonra köydeki çocuklar genellikle eğitimlerine Çamlıyayla, Tarsus ve Mersin ilindeki eğitim kurumlarında devam etmektedirler.

Çalışma yöresinde eğitime çok büyük bir ilgi vardır. Aileler imkanları dahilinde çocuklarının eğitimi için çok çaba göstermektedirler. Köyde son yıllarda Milli Eğitim Bakanlığınca halk eğitim kursları düzenlenmektedir. Bu eğitim uygulamaları köyde yenidir. Genellikle kış aylarında dikiş ve nakış kursları açılmakta ve bu kurslara talep çok fazla olmaktadır.

Araştırma sahasında en önemli geçim kaynağını tarımsal faaliyetler ve hayvancılık oluşturmaktadır.

Çalışma sahasında eğitim kurumunun bulunmasına karşılık herhangi bir sağlık kuruluşu bulunmamaktadır. Ancak çalışma sahasındaki köye komşu Sarıkavak köyünde çevre köylere de hizmet veren bir sağlık kuruluşu bulunmaktadır. Sağlık konusunda ilk hizmet; köye yaklaşık 7 km uzaklıktaki bu sağlık ocağından alınabilmektedir.

Tablo 2.3. Kisecik Köyünün Okur Yazarlık Durumu

	Kadın	Erkek	Toplam
Okur-Yazar Olmayan	70	41	111
İlköğretim	28	60	88
Lise	10	20	30
Yüksek Okul	1	8	9
Toplam	109	129	238

2.1.5. Nüfus Yoğunlukları

Herhangi bir ülkede veya yörede toprak ya da nüfus miktarları arasındaki ilişki derecesini en açık şekilde gösteren kriterlerden biri de nüfus yoğunluklarıdır. Kisecik Köyünün toplam yüzölçümü 8.525 m²'dir. Yöredeki matematiksel nüfus yoğunluğu 32,1 kişidir. Bu yoğunluk 1990 Türkiye genelinde 69,8 kişidir. Yöredeki nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının altındadır.

Matematiksel nüfus yoğunluk sonuçları “arazi ve nüfus ilişkisinin derecesini ortaya koyması” bakımından pek güvenilir bulunmamaktadır. Çünkü söz konusu orantı değerleri elde edilirken “Nüfusun araziye eşit olarak dağılmış olduğu” varsayılmıştır. Oysa ürün getirmeyen araziler çayır ve otlaklar, orman arazisi gibi dikilmeyen araziler, bilindiği gibi tarım dışı bölgeler olmalarına rağmen, sanki buralarda nüfuslanmış olarak kabul edilmektedir.¹²

Bu tür sakıncaları ortadan kaldırmak için tarımsal nüfus yoğunluklarının da belirtilmesi gerekir. Çalışma sahasında tarım yapılan arazi; toplam 1880 dekadır. Bu arazinin 1800 dekarı tarla arazisi, 80 dekarı da bahçe arazisidir. Bu değerler kesinlik ifade etmese de ekili ve dikili alanlarla, kırsal nüfus arasındaki ilişkiyi vermesi açısından önemlidir. Çalışma sahasının tarımsal nüfus yoğunluğu 1457 kişi/Km²; Türkiye’nin 1990 yılı tarımsal nüfus yoğunluğunun ise 887 kişi/Km² olduğu düşünülürse yöre ortalaması Türkiye ortalamasının üstündedir. Yalnız bu hesaplamalar yöremiz için arazi ve nüfus arasındaki ilişkiyi yansıtması açısından pek güvenilir değildir.¹³

2.1.6.Yerleşme

2.1.6.1. Yerleşme

Kisecik Köyünün yerleşme tarihçesiyle ilgili yaptığımız bütün araştırmalara rağmen herhangi bir yazılı kaynak tespit edilememiştir. Çalışma sahasındaki köyde yaşlı ve bilge kişilerden alınan bilgilere göre, köyün adının kestirme yol anlamından geldiği ve bu anlamda kullanıldığı ifade edilmektedir. Kıyı şeridinde kurulmuş yerleşim yerleri ile iç kesimlerdeki yerleşme yerleri arasından geçen stabilize kestirme yol bu köyden geçtiği için köyün adı Kesecik olarak ifade edilmiş, Cumhuriyetin kuruluşundan sonrada Kisecik adını almıştır.

Köyde genel de Anadolu ya yerleşmiş Türkmen aşiretleri kökeninden gelen aileler yaşamakta olup, aileler arasında sıkı bir akrabalık ilişkisi vardır.

2.1.6.2.Doğal Çevre Faktörleri ve Meskenler

İnsanların, herhangi bir yerde ev ve eklentilerini kurması; her şeyden önce coğrafi çevre şartları ile sıkı bir ilişki içerisindedir. Kır meskenleri ise bu coğrafi çevrenin etkisini en

¹² Doğanay, *Türkiye Beşeri Coğrafyası*, s. 203.

¹³ Doğanay, *Türkiye Beşeri Coğrafyası*, s. 208.

fazla taşıyan meskenlerdendir. Çalışma sahasında yer alan meskenler de içinde bulunduğu çevrenin izlerini büyük ölçüde taşımaktadır.

Kisecik köyü kuruluş yeri esas alındığında; bir yamaç köyüdür. Köy yerleşmeleri toplu dokuludur. Zaten evler bir su kaynağının etrafında kurulmuştur. Köy iki mahalleden oluşur. Yerleşme çekirdekleri arasında mesafe yoktur. Ev ve eklentileri birbirine bitişiktir. Meskenler çoğunlukla iki katlıdır ve alt kat hayvan ahır ve samanlık olarak, üst kat ise oturulmak için kullanılır.

Yerleşmelerin toplu dokulu olmasında doğal nedenlerin yanında, kültürel coğrafya özellikleri de etkili olmuştur. Örneğin akrabalık bağlarının kuvvetli olması da yerleşme dokusu üzerinde etkili olan bir kültürel faktördür.

Köy eğimli bir alanda kurulduğu için arazi aşınmaya dayanıklı değildir. Araştırma sahasındaki meskenlerin yapımında inşaat malzemesi olarak köyün kuruluş yerinde bol olarak bulunan taşlardan faydalanılmaktadır.

Ayrıca köydeki mesken yapımında örtü malzemesi olarak ahşap malzemede kullanılmaktadır. Bunda köyün ormanlık yakını-kenarı olmasının katkısı da büyüktür. Bu nedenle meskenlerin yapımında doğal çevre faktörlerinin etkisi sıkı bir şekilde görülmektedir.

2.1.6.3. İnşaat Malzemesi ve Meskenler

Meskenlerin yapı malzemesi olarak, doğal çevreden kolayca temin edilebilenler; ağırlık kazanmıştır. Bu malzemeler genel olarak daha çok taş, toprak ve ahşap malzemelerin karışımından oluşmuştur. Ama en fazla ağırlıkta olan taş meskenlerdir. Çünkü saha miyosen kalkerlerinden oluşmuştur. Bu sebeple sahada kalker kayalar kolaylıkla temin edilebilmektedir. Ayrıca çevrede fazlaca yer tutan bu kalker taşlardan evlerin temelini doldurmak için de yararlanır.

Köyde sadece ahşap malzemedan yapılmış olan ve yazları yaylalık olarak kullanılan küçük kulübelere de rastlanır. Önceden beri bu yayla evlerinde doğal çevreden kolayca temin edilen ahşap yapı malzemelerinin kullanılması, ekonomik sebeplerden kaynaklanmıştır.

Günümüzde artık çağdaş meskenler çoğalmaktadır. Ulaşımın gelişmesi yanında, ailelerin ekonomik seviyelerinin yükselmesi, çağdaş yapı gereçleri ile yapılan mesken sayısının giderek çoğalmasına sebep olmuştur. Kullanılan malzeme ise çoğunlukla; briket, tuğla, demir vb. malzemelerdir.

2.1.6.4. Örtü Malzemesi ve Meskenler

Araştırma sahasındaki meskenlerde örtü malzemesi olarak çoğunlukla çinko veya galvanize sac kullanılmaktadır. Bu malzemeler genellikle mesken çatısının ortasından karşılıklı her iki duvara doğru eğimlendirilerek oluşturulmuştur. Çatının her iki tarafa eğimli olması yağın kar ve yağmur sularının kolayca tahliyesini sağlamaktadır..

Ayrıca örtü malzemesi olarak çatılara (yöresel deyimiyle düz beton damlara da) rastlanır. Bu tür düz inşa edilmiş çatılarda da yine yağmur sularının kolayca tahliyesi için bir tarafa eğimlendirilmiş şekilde inşa yapılmıştır..

2.1.6.5. Kat Sayılarına Göre Meskenler

Araştırma sahasındaki meskenlerin büyük bir kısmı iki katlıdır. Meskenlerin çoğunlukla iki katlı olmasının sebebi hemen hemen her ailenin ekip-biçme ve ekip-dikme faaliyetlerinin yanında hayvancılıkla da uğraşmasından kaynaklanmaktadır. Zira bu iki katlı meskenlerin çoğunlukla birinci katı hayvan ahır olarak, ikinci katları ise ev olarak kullanılmaktadır.

Evlerin alt katlarında hayvan beslenmesinin evlerin ısıtılmasına da katkısı tartışmasızdır. Alt katlar genellikle üç ayrı oda şeklindedir. Kışın bu odaların birinde hayvanlar kalmakta, diğer bir odada hayvan yiyecekleri bulunmakta, üçüncü oda ise tarım alet ve makinelerinin saklandığı bir depo olarak kullanılmaktadır. Meskenlerde kat durumuna, fiziki sebeplerden daha çok beşeri sebepler etki etmiştir.

2.1.6.6. Planlarına Göre Meskenler

Kisecik Köyünün ekonomik faaliyetlerini tarım ve hayvancılık oluşturur. Meskenlerde bu ekonomik faaliyetlerden kaynaklanan ihtiyaçlar doğrultusunda şekillenmişlerdir. Evlerin planları genellikle birbirine benzemektedir. Genel olarak iç bölmeler şöyledir. Alt katta hayvanların kışın kaldıkları yer ile yemlerin konulduğu ve depo olarak kullanılan yer olmak üzere üç odadan teşekkül eden bölmeler mevcuttur. Üst katlara ise dış cepheden çıkılan merdivenle ulaşılır. Merdiven balkona çıkar. Üst katta bütün odalar hole açılır. Oda sayısı genellikle iki veya üç adettir. Balkonun ucunda mutfak olarak kullanılan bir yer vardır. Son yıllarda bütün meskenlere içme ve kullanma suyu çekilmiştir. Banyo ve tuvalet tek katlı meskenlerde bile daha 1970'li yıllardan beri evin içinde olacak şekilde inşa edilmiştir.

2.1.6.7. Yerleşme İle İlgili Başlıca Sorunlar

Kisecik Köyünde yerleşme ile ilgili sorunların başında hemen hemen bütün köylerin ortak sorunu olan kanalizasyon, yeterli içme suyu temini, yolların asfalt durumu gibi hususlar gelmektedir.

Yörede kanalizasyon atıkları çevrede açılan kuyulara bırakılmaktadır. Hayvan atıkları ise ev önlerinde ve çevresinde oluşturulan gübreliklere bırakılır. Bu hayvan atıklarının evlerin yakınında biriktirilmesi birtakım sağlık sorunlarına yol açmaktadır. Açılan foseptik çukurlarının fazla derin olmaması da ayrı bir sorundur. Bu kuyuların yeterli derinlikte açılması ve üzerlerinin betonla kapatılması gerekmektedir.

Köyün sorunlarının başında içme suyu temininin zorluğu gelmektedir. Çünkü köyün kuruluş yerinin dağlık bir alan olması ve yeraltı suyunun derinde olması, su teminini zorlaştırmaktadır. Önceki yıllarda köyün bütün içme suyu bir tek çeşmeden sağlanırken son yıllarda bu sorun halledilmiş ve İl Özel İdaresince her meskene su çekilmiştir.

Diğer bir sorunda köy yolunun stabilize olmasıdır. Bu yol yağışlara bağlı olarak bozulmaktadır. Bu konuda İl Özel İdaresinin yol yapım çalışmaları başlamıştır.

Çalışma sahasının orman arazisine bitişik olması ormanlık alanlarda tahribata da yol açmıştır. Bu nedenle orman alanlarının korunması için çeşitli çalışmalar yapılmalıdır. Bunların başında köy halkına yakacak odun yardımında bulunulması gerekmektedir. Ayrıca bu alanlarda tekrar ağaçlandırma çalışmaları yapılmalıdır.

2.2.EKONOMİK ÖZELLİKLER

2.2.1.Tarım

Kisecik Köyünün kuruluş yeri bakımından orman kenarı olması ve arazilerinin engebeli ve parçalı oluşu tarım arazilerinin kısıtlı olmasına neden olmaktadır. Bu nedenle tarımsal faaliyetler sadece düz arazilerin olduğu yerlerde aşınım düzlüklerinde yapılmaktadır.

Köyün yüzölçümü yaklaşık 80 km²'dir. Bu alanın 1880 dekarı tarım arazisi durumundadır. Bu arazilerin Çamlıyayla İlçe Tarım Müdürlüğünden elde ettiğimiz bilgilere göre parsel büyüklükleri 25 dekar ile 50 dekar arasında değişmektedir. Tarım arazilerinin % 95'i şahısların, tarım arazilerinin % 5'i ise devlet mülkiyetindedir. Buralar köyün ortak malı olup, mera olarak kullanılmaktadır.

Yörede yaşayan 55 aile çoğunlukla tarım faaliyetleri ile uğraşmaktadır. Aile başına düşen tarım arazisi, ortalama 35 dekadır. Çok parçadan oluşan tarım ünitelerinde çoğunlukla küçük mülkiyet özelliği görülür. Bu duruma miras yoluyla parçalanmalarda eklendiğinde gelecek yıllarda kişi başına düşen tarım arazilerin iyice azalacağı kuşkusuzdur. Buda köyden olan göçleri artıran bir sebep olarak değerlendirilebilir.

Kisecik köyü tarım arazilerinde başta gelen ürünler buğday ve arpadır. Buğday ve arpa ekili alanlar tüm tarım arazilerinin % 61,1'dir. Geriye kalan % 38,9'luk pay ise baklagil ve bağ alanlarına ayrılmıştır.

Tablo 2.4. Kisecik Köyünde Tarla Tarımına Ayrılan Arazinin Yetiştirilen Ürünlere Göre Oranları (2009)

Yetiştirilen Ürün	Ekiliş Alanı (Dekar)	Ekiliş Yüzdesi (%)
Buğday	900	50
Arpa	200	11,1
Nohut	380	16,6
Mercimek	200	11,2
Fasulye	200	11,1
TOPLAM	1880	100

Yörede buğday tarımı yapılan arazi 900 dekadır. Sahada tahıl tarımı kırmızı Akdeniz toprakları üzerinde yapılır. Su tutma kapasitesinin düşük, arazinin eğimli ve toprak kalınlığı az olduğu için buğday verimi de çok yüksek değildir. Dekara verim, yağış şartlarının uygun olduğu yıllarda 350 kg'mı bulur. Topraklarda tahıl tarımına en uygun topraklar alüvyonla uzun bir oluşum dönemi geçirmiş volkanik kökenli löslü ve çernozem topraklardır. Bu topraklar genelde humusça zengin topraklardır.¹⁴ Ancak sahamızdaki topraklar tahıl tarımı için çokta uygun değildir.

Kisecik Köyünün yaklaşık buğday üretimi 300 tondur. Kışlık buğday ekimi yapılan yörede hektar başına verimin düşük olmasının bazı sebepleri vardır. Buğday tarımındaki verimin düşüklüğünün sebeplerinin başında sulama sorunu gelir. Yörede tarım arazilerinin su kaynaklarına göre yüksekte olması, arazilerin sulanmasını engellemiştir. Zaten köyde su sıkıntısı çekilmektedir. Sulu tarımın yapıldığı arazide ise su ihtiyacı yağışlardan karşılanır.

¹⁴ Doğanay. H., *Türkiye Ekonomik Coğrafyası*, Atatürk Üniversitesi Yay. No:737, Erzurum 1992, s. 99.

Yörede bazı yıllar kuraklıklar görülmekte, bu kuraklığa bağlı olarak rekoltede düşmeler olmaktadır. Diğer bir sebep olarak doğal çevre faktörlerine ve gelir azlığına bağlı olarak makineli tarımın yaygın olmaması gelir.

Tablo 2.5. Kiseçik Köyünde Tarımda Kullanılan Tarım Alet ve Makinelerin Sayısı

ALET VE MAKİNELER	SAYISI (Adet)
Sırt Pülvatizatörü	20
Motopomp	20
Krema makinesi	40
Römork	2
Pulluk	2
Kültivatör	1
Patoz	1
Motorlu Pülvatizatör	4
Traktör	13
TOPLAM	103

Yükseklerde bulunan tarlalarda sürüm işlemleri güç kaynağı olarak öküz, at ve inek gibi hayvanlardan yararlanılarak karasabanla yapılmaktadır. Karasabanla sürülmede sadece toprağın yüzeyi işlenmekte, derin kısımlara hiç inilmemekte, buna bağlı olarak da toprağın verimi her geçen gün biraz daha azalmaktadır. Yine aynı şekilde kullanılan gübrenin az veya çok kullanılması, hangi toprağa hangi gübrenin ne kadar kullanılacağına halk tarafından bilinmemesi de üretim miktarını etkilemektedir.

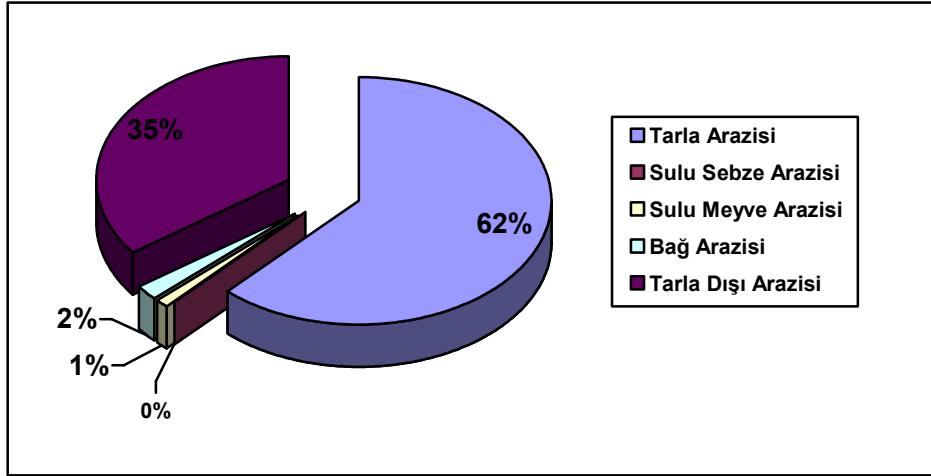
Üretilen buğdayın tamamı köy halkının ekmeklik un ve bulgur ihtiyacını karşılamak için kullanılmaktadır. Üretim köy ihtiyacını ancak karşılayabilmektedir.

Yörede yapılan tarla tarımının esasen iki amacı vardır. Bunlardan ilki, insanların kendi gıda ihtiyaçlarını gidermek için ekimini yaptıkları buğday, nohut, mercimek, fasulye ikincisi ise hayvanların ihtiyacını karşılamak için yapılan arpa tarımıdır.

Arpa tarımına ayrılan araziler tarla tarımı arazileri içinde % 11,1'lik bir paya sahiptir. Yörede kuraklık üretimi azaltmaktadır. Yörede 200 dekar arazide arpa tarımı yapılmaktadır. Bu değer yıldan yıla köyün buğday ihtiyacına göre değişebilmektedir. Arpa tarımının çoğu buğday tarımına elverişli olmayan arazilerde yapılır. Yetiştirme devresi kısa olan arpa bitkisinin ekimi buğdayla birlikte yapılır.

Baklagillerden olan nohut, mercimek ve fasulye ile bağ alanları tarla tarım arazisinin % 38,9'unu oluşturmaktadır. Bu tür tarım ürünlerinin ekimi ailelerin kendi gıda ihtiyaçlarını gidermek amacıyla yapılır. İhtiyaçtan fazlası ise satılır. Bu ürünlerin hasat dönemleri mayıs sonu, haziran ortalarına kadar devam eder. Fasulye hasadı mercimek ve nohut hasadından ayrı olarak yaz sonuna kadar devam eder.

Yörede bağcılık faaliyeti de oldukça gelişmiştir. Bağcılığın yapıldığı alanlar genellikle yüksekte olup, suyun bulunmadığı sadece yağışlarla suyunu karşılayabilen alanlarda yapılmasına rağmen, köyün içinde düzlük alanlarda da bağ alanlarına rastlanmaktadır. Bu arazilerin toplamı 50 dekadır. Araştırma yöresinde bahçe tarımı da gelişmiştir.

Grafik 2.3. Arazi Kullanım Durumu

Tarımla ilgili sorunların başında sulama problemi başta gelmektedir. Köyün bulunduğu yerin karstik bir alan olmasından dolayı su kaynakları oldukça yetersizdir. Yeraltı suyu da yüzeye fazla yakın olmadığı için bahçe sulamaları ancak açılan artezyen kuyularından sağlanabilmektedir. Ancak bu durumda yeterli olmamaktadır. Ayrıca köyün modern tarımsal teknikleri tam olarak bilememesi ve yeterince gübre ve ilaç kullanımına önem vermemesi de başlıca problemler arasındadır. Bunlara ek olarak tarım alanlarının çok parçalı olması da başlıca problemler arasında yer almaktadır.

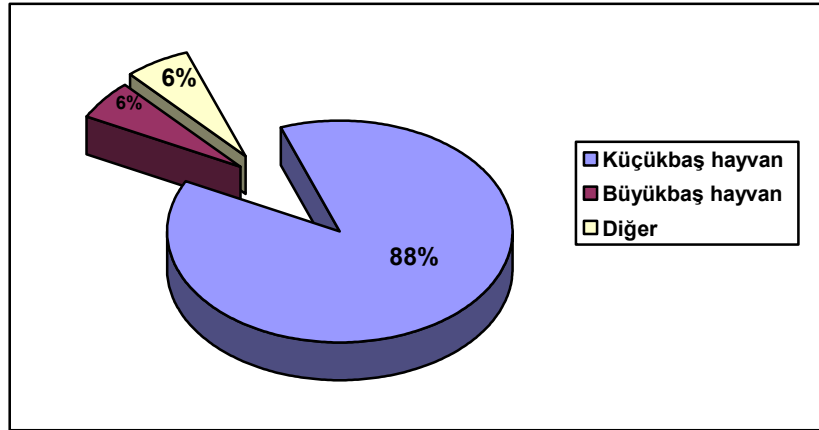
2.2.2. Hayvancılık

Kisecik Köyünde hayvancılık faaliyeti, tarla tarımı ve bağcılık bir tarafa bırakılırsa yine yoğun olarak sürdürülen iktisadi faaliyet olarak günümüze kadar gelmiştir.

Yörede toplam hayvan varlığı 920 adettir. Bu hayvan varlığından büyükbaş hayvan sayısı 60 adet, küçükbaş hayvanların sayısı 800 adet, diğer beslenen hayvanlarının sayısı ise 60 adettir.

Tablo 2.6. Kisecik Köyünde Hayvan Varlığının Dağılımı

Hayvan Cinsi	Hayvan Sayısı	%'Si
Küçükbaş Hayvan	800	88
Büyükbaş Hayvan	60	6
Diğer	60	6
Toplam	920	100

Grafik 2.4. Kisecik Köyünde Hayvan Varlığının Türlerine Göre Dağılımı

Bunlar arasında gelir ve geçime yönelik hayvancılık faaliyetleri büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık şeklindedir. Ayrıca köyde bir adet tavuk çiftliği bulunmaktadır. Bunun yanı sıra köyde birçok yarım kalmış tavuk çiftliği de bulunmaktadır. Ancak devletten alınan kredi faiz oranlarının yükseltilmesine bağlı olarak köy halkı bu çiftlikleri bitirememiştir.

Yörede çayır ve otlak arazileri oldukça azdır. Zaten köy orman altı köyüdür. Hem düz arazinin az hem de çalılıkların fazla olması otlak ve çayırlılığı olumsuz yönde etkilemiştir.

Küçükbaş hayvanların arazinin yapısına kolaylıkla uyum sağlayabilmeleri ve fazla miktarda ot tüketmemeleri bu hayvancılık türünü teşvik etmiştir. Yer şekillerinden başka küçükbaş hayvancılığı teşvik eden diğer bir hususta bu cinslerin daha ekonomik olmalarıdır. Yetiştirilmesinde diğer bir neden, kılından ve yününden faydalanılabilmesi, bunun sonucu olarak aileye ek bir kazanç getirisinin de olmasıdır. Ayrıca büyükbaş hayvanların et ve süt veriminin düşük ırklar olması ve kışın ahırlarda bol yem ile beslenmesi gibi sebepler küçükbaş hayvancılığı teşvik etmiştir.

Yörede en fazla yetiştirilen küçükbaş hayvan türü keçidir. Yörede 800 adet küçükbaş hayvan vardır. Bunun 600 adedi (% 75) keçi, 200 Adedi ise (% 25) koyun varlığından oluşur. Yörede beslenen keçi ırkı kıl keçisidir. Keçi yetiştiriciliğinin yörede daha fazla olmasının nedeni, keçilerin bölgenin engebeli yapısına kolayca uyum sağlayabilmelerinden kaynaklanmaktadır.

Yörede büyükbaş hayvan sayısı ise 60 adettir. Büyükbaş hayvanlardan beslenenlerin cinsi sığırdır. Sığır cinsi olarak yerli kırmızı sığır yetiştirilmektedir. Canlı ağırlığı 250 kg kadardır. Yıllık süt verimi ise 1500-1600 kg arasında değişir.

Yörede ayrıca yük hayvanı olarak at ve eşekten faydalanılmaktadır. Yörenin engebeli oluşu eşek ve at gibi hayvanların varlığını gerekli kılmıştır. Yörede toplam 60 adet yük hayvanı vardır.

2.2.3.Ormancılık

Kendiliğinden ya da insan eliyle yetiştirilmiş ağaç ve ağaççık topluluklarına “Orman” bunların işgal ettiği araziye veya yetiştirilmesi için ayrılmış araziye de “Orman arazisi” denir.¹⁵

Kisecik Köy’ü kuruluş konumuna göre bir orman kenarı köydür. Ormanın yöreye sağladığı pek çok yararlar vardır ve dolaylı yararlar olarak iki grupta toplamak mümkündür.

Doğrudan yararlanma, inşaat malzemesi olarak ormandan kereste ve tomruk sağlanmasıdır. Köyün, kuruluşundan günümüze kadar inşa edilen mesken ve eklentilerinde

¹⁵Doğanay, *Türkiye Ekonomik Coğrafyası*, s. 99.

bunların izlerini görmek mümkündür. Meskenlerde kullanılan, ahşap malzemenin çevrede bol bulunması konutların yapımında bu doğal ve ucuz kaynaktan yararlanılmasını teşvik eder.

Ancak 1956 tarihli orman yasasına eklenen yeni hükümler ve orman suçlarına ilişkin Anayasaya maddelerin eklenmesi sonucunda yöre insanın ormandan geniş oranda yararlanma olasılığı azalmış ve orman tahribatı da büyük ölçüde azalmıştır. Ormanı korumaya yönelik bu olumlu tedbirlerin izlerini son dönemlerde yapılan meskenlerde görmek mümkündür. Günümüzde yapılan meskenlerin çoğu betonarmedir.

Ormanın doğrudan sağladığı yararlarından biride geleneksel enerji kaynağı olmasıdır. Yöre halkı gerekli yakacak odun ihtiyacını ormandan sağlamaktadır. Bu ise ormanın hızla bozulmasına neden olmuştur

2.2.4.Ulaşım ve Ticaret

Kisecik Köyü Mersin ili Çamlıyayla ilçesinin güney doğusunda yer almakta olup, bu ilçeye 20 km uzaklıktadır. Köy, Tarsus ilçesinin ise kuzey batısında yer almaktadır. Bu ilçeye uzaklığı ise 45 km'dir. Karayolunun yüksek ve engebeli alanlardan geçmesi, yolların bakımsız ve dar oluşu köyde beklenen iktisadi etkinin gelişimini tam olarak gerçekleştirememiştir. Köy yolunun tamamı bozuk asfalt durumundadır.

Kış aylarında olumsuz hava koşulları ulaşımı sağlayan karayolunun zemin yapısının bozulmasına neden olmaktadır. Köy halkının Tarsus ilçesiyle bağlantısı, her gün düzenli olarak yapılan karayolu araçları ile sağlanmaktadır. Köyün Çamlıyayla ilçesi ile bağlantısı da aynı şekilde olmaktadır. Köye ait 1 adet minibüs ile toplu ulaşım sağlanmaktadır.

Köyde haberleşme şartları son yıllarda gelişim göstermiştir. 2000 yılından önce köyde tek bir santralle haberleşme sağlandığı halde son yıllarda tüm haberleşme araçlarından faydalanılmaktadır. Köyde cep telefonları ile görüşme yapılabilmektedir.

Köyde iki adet bakkal bulunmaktadır. Köyün ticari bağlantıları daha çok Tarsus ilçesiyle olmaktadır. Köy halkı şehre canlı hayvan, süt ve süt ürünleri, sebze ve özellikle meyve satımı gerçekleştirmektedir.

2.2.5. Ekonomik Faaliyetlerle İlgili Sorunlar ve Çözüm Yolları

Yörede ziraat alanlarının fazla büyük olmaması ve eğim değerlerinin bazı yerlerde fazla olması tarımda makine kullanımını oldukça etkilemektedir. Topraklar genelde hayvan gücüyle işlenmektedir. Tarım arazilerinin miras yoluyla küçülmesi, arazilerden yüksek düzeyde ürün alınmasını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle toprakların miras yoluyla küçülmesinin önüne geçilmelidir.

Çalışma sahasının oldukça engebeli bir topografyaya sahip olması nedeniyle modern tarım araçlarının kullanımı kısıtlıdır. Ancak yinede yöre insanına ziraat faaliyetleri konusunda gerekli bilgiler verildiği ve araç gereçlerle donatıldığı taktir de tarımsal üretimde maksimum seviyeye ulaşılacağı kesindir.

Araştırma sahasında en önemli problemlerden birisi de sulama problemidir. Tarlaların bir kısmı hala su yetersizliği yüzünden sulanamamaktadır. Arazilerin sulanması için yeni artezyenler açılmalıdır.

Tarımsal faaliyetlerde çeşitli zararlılara karşı kullanılan mücadele yöntemleri yetersizdir. Köy halkının bu konuda bilinçlendirilmesi ve devlet destekli tarımsal ilaçların halka dağıtılması halinde tarımsal üretimde ürün artışı sağlanabilecektir.

Köyde hayvan yetiştiriciliği sağlıksız ortamlarda gerçekleştirilmekte ve bu faaliyet ekstansif olarak yürütülmektedir. Yetiştirilen ırklar yerli ırk olduğundan verimleri düşüktür. Bu sorunu çözmek için devletin uzun vadeli krediler vermek suretiyle halkı ekstansif hayvancılığa, yeni kültür ırkları yetiştiriciliğine yöneltmesi gerekir. Ayrıca yörede boş bulunan tavuk çiftliklerinin tamamlanabilmesi için uzun vadeli krediler açmak suretiyle devletin çiftçileri desteklemesi gerekmektedir. Bu çiftliklerin üretime açılması köyün ekonomik açıdan gelişmesinde önemli katkılar sağlayacaktır. Yörede ulaşımda ayrı bir sorundur. Yolların büyük bir çoğunluğu stabilize veya bozuk asfalt durumundadır. Yağışlı günlerde yollar çok kaygan hale gelmekte ve toprak kaymaları görülmektedir. Bunun önlenmesi için karayolu bağlantılarının bir an önce asfalt hale getirilmesi gerekmektedir. Bunların yanında yöre ürünlerini ilçe merkezine ulaştıracak vasıta araçları da yetersiz durumdadır. Bu sorunun kooperatifler kurularak çözülebileceği düşünülmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖREDE İNŞA EDİLEN BARAJ VE HİDROELEKTRİK SANTRALİ

Ülkemizde, elektrik tüketimi Cumhuriyetin ilk yıllarında kişi başına 7 kwh iken, bu rakam 2001 yılı itibari ile kişi başına 1937 kwh'a ulaşmıştır. Geçen süreç içerisinde elektrik tüketiminde büyük bir artış olmasına rağmen yinede istenilen düzeyde değildir. Nitekim, Avrupa'da kişi başına düşen elektrik tüketimi ve OECD ortalaması olan değerlerle karşılaştırıldığında, enerji kullanımında hedeflerin çok gerisinde olduğumuz görülmektedir.¹⁶

Bugün temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarından en önemlisi hidrolik güç kabul edilmektedir. Bu nedenle, HES projelerinin öncelikli olarak inşa edilmesi, ülkemizin ekonomik ve stratejik menfaatleri bakımından bir zorunluluktur.¹⁷

Ülkemizdeki su kaynaklarının potansiyel gücünün belirlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla daha 1914 yılında Su İşleri Örgütü kurulmuştur. Daha sonra bu örgüt 1939 yılında Su İşleri Reisliği, 1953 yılında Su İşleri Müdürlüğü ve 1954 yılında Devlet Su İşleri (DSİ) Genel Müdürlüğü adı altında faaliyetlerini sürdürmüştür.¹⁸

3.1. Pamuk HES ve Baraj Gölü

Tarsus Çayının önemli bir kolu olan Cehennem Deresi, çıktığı noktadan sonra değişik isimlerle anılır. Bu ırmak üzerine pamukluk baraj gölü yapılmış olup biriken sular yapılan kanallarla Kisecik Köyü güney batısında bulunan pamuk hidroelektrik santraline taşınır. Santral, Kisecik Köyünün 3 km kuzeyindedir. Santralin toplam kurulu gücü 23,31 MW ve yıllık üretim kapasitesi 81 milyon kwh civarındadır. İki ünitesi olan santral işletmeye alındığı 2004 yılından 2010 yılına kadar 400 milyon kwh'lik elektrik enerjisi üretmiştir.

¹⁶ Sever, R., *Çoruh Havzası Enerji Yatırım Projeleri ve Çevresel Etkileri*, Çizgi Kitabevi 2005, s.139.

¹⁷ Alpaslan, A.H., "Türkiye'de Hidroelektrik Enerji Üretim Planlaması Üzerine Görüşler", *1.Ulusal Su Mühendisliği Sempozyumu*, Bildiri Kitabı, DSİGM Teknik Arş.ve Kalite Kontrol Dairesi, Ankara 2003.

¹⁸ Sezen, N., "Su ve Toprak Kaynaklarının Geliştirilmesi ile İlgili Olarak Bugüne Kadar Yapılan Çalışmalar", *DSİGM Su ve Toprak Kaynaklarının Geliştirilmesi Konferansı Bildirileri*, Ankara 1981, Cilt:1, s.85.

3.2. Barajın Doğal Çevreye Etkileri

Baraj ve HES projeleri daha çok beşeri ve ekonomik faaliyetlere olan olumsuz etkileriyle gündeme gelmektedir. Ancak sanılanın aksine doğal çevreye olumsuz etkileri de az değildir. Bunun yanında barajların ortaya çıkardığı nüfus, yerleşme ve ekonomi ilgili sorunlar belki sonradan çözümlenebilir. Ne var ki doğal ortamda meydana gelebilecek bir olumsuzluğun sonradan etkisiz hale getirilmesi oldukça zordur. Çünkü jeolojik zaman dilimlerinde oluşan doğal çevre ve ekolojik dengeler çok kısa bir sürede tahrip edilebilmekte ve geriye kazanılması da mümkün olmamaktadır.¹⁹ Bilindiği üzere doğal ortamda en hızlı değişimlere neden olan yapılardan biride büyük baraj ve HES'lerdir.²⁰ Baraj gövde inşaatları, derivasyon tünelleri ve varyant yollar nedeniyle topoğrafya önemli ölçüde değişecektir. Yeni yol yapım çalışmaları şev açılarını bozacak ve binlerce toz enkaz da yer değiştirecektir. Bunlardan daha da önemlisi ekosistemde meydana gelen bozulmalardır.²¹ Aşağı çığır ile kaynak arasındaki kesinti, faurani göçünü olumsuz etkiler.

Barajlarda su tutulmaya başlandıktan sonra, baraj göllerinin çevre ikliminde bazı değişikliklere neden olacağı; bununda ekosistemleri etkileyeceği kesindir. Ancak bir baraj gölünün iklime olası etkisini tam olarak rakamsal değerlerle ortaya koymak oldukça zordur.²²

Oluşacak baraj göllerinin çevredeki iklimi değiştirdiği konusunda kamuoyunda yaygın bir görüş vardır. Hemen hatırlatalım ki barajlar iklimi değiştirmez. Ancak, akarsu göl ve deniz kıyılarında ve yakın çevrelerinde sıcaklık başta olmak üzere diğer iklim elemanlarında bazı değişmelerin olduğu bilinmektedir.²³ Dolayısıyla baraj göllerinin yakın çevresinde bazı iklim parametrelerinde küçük değişmeler beklenebilir.²⁴ Barajların çevre iklime etkileri konusunda yapılan araştırmalarda²⁵ bazı meteorolojik parametrelerde az da olsa değişimler saptanmış olmakla birlikte bunlar iklim özelliklerinin köklü bir şekilde değiştiği

¹⁹ Sever, s.174.

²⁰ Girgin, M., "Neden Coğrafya Öğreniyoruz?" *Doğu Coğ. Der.*, Sayı: 5, Çizgi Kitabevi, Konya 2001, s.127-143.

²¹ Sever, s.175.

²² Sever, s.177.

²³ Erol, O., *Genel Klimatoloji*, Gazi Büro Kitabevi, Ankara,1993, s. 58 vd.

²⁴ Sever, s.177.

²⁵ Tonbul, S., "Elazığ ve Çevresinin İklim Özellikleri ve Keban Barajının Yöre İklimi Üzerine Etkileri", *Fırat Üniv. Coğrafya Sempozyumu (1986)*, Elazığ 1990, s. 275 vd.

Kadıoğlu, M., *Bildiğiniz Havaların Sonu.Küresel İklim Değişimi ve Türkiye*, Güncel Yay., İstanbul 2001, s. 227 vd.

anlamına gelmez.²⁶ Sahamızdaki baraj gölünün küçük olması, arazinin engebeli yapısı, bu gibi etkileri çok daha azaltmaktadır.

3.3. Barajın Beşeri Çevreye Etkileri

3.3.1. Yerleşmeye Etkisi

Baraj ve benzeri yatırım projelerinde yerleşim yerleri genellikle büyük ölçüde etkilenmektedir.

Kuşkusuz barajların en büyük sosyal sorunu ailelerin asırlardan beri yaşadıkları ortamlarından kopararak başka yerlere zorunlu olarak göçmeleridir.²⁷ Ancak yörede kurulan HES ve baraj gölü yerleşim alanlarını bu açıdan çok az bir ölçüde etkilemiştir. Su altında kalan herhangi bir yerleşme sözkonusu değildir.

3.3.2.Nüfusa Etkisi

Baraj ve benzeri yatırım projelerinin zorunlu yer değiştirme durumlarına yol açacağı kuşkusuzdur. Zira su altında kalan yerleşim yerlerinde yaşayan nüfusun yeni yerleşim birimlerine yerleştirilmesi bir zorunluluktur.

Bugün dünyada ve Türkiye’de kapsamlı baraj projeleri, toplumsal huzursuzluğu artırarak, birçok sorunu ortaya çıkarmakta ve etkileri uzun yıllar sürmektedir.²⁸

Çalışma sahasında yapılmış olan Pamuk HES ve baraj gölünün suları altında herhangi bir yerleşke kalmamıştır. Bu nedenle yukarda genel olarak bahsedilen sorunların yarattığı etkiler bölgede minimum seviyededir. Sahadaki çalışabilir erkek nüfusun birçoğu baraj inşaatında çalışmıştır. Ayrıca hidroelektrik santralinde Kiseçik köyünden birçok kişi halen çalışmaktadır.

3.3.3. Baraj Nedeniyle Yörede Yapılan Kamulaştırma

Gerek Anayasamızda, gerekse 04.11.1983 tarih ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda, kamu yararının gerektirdiği hallerde gerçek ve özel hukuk tüzelkişilerinin mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların, devlet ve kamu tüzel kişilerince bedelleri karşılığında kamulaştırılacağı hüküm altına alınmıştır.

²⁶ Sever, s.177.

²⁷ Karabulut, Y., *Türkiye Enerji Kaynakları*, Ankara Üniv. Basımevi, Ankara 2000, s.178.

²⁸ Sever. s. 204.

Anayasa ve Kamulaştırma Kanunu kapsamındaki hükümler doğrultusunda Pamuk HES ve baraj inşaatı nedeniyle bölgedeki taşınmaz mallarla ilgili kamulaştırmalar tamamlanmıştır. Zira bölgenin kadastro işlemleri bitmiş olduğundan bu husus kamulaştırmaların yapılmasında büyük ölçüde kolaylık sağlamıştır. Ancak kamulaştırma işlemlerinde en büyük sorun bedel tespitlerinde meydana gelmektedir. Bu husus bölge halkı ile kamulaştırma yapan kurum arasında ihtilaflara neden olmuş, bundan sonra ihtilafların bir kısmı idare ile anlaşmaya varılarak, diğer kısmı ise yargı yolu ile giderilebilmiştir.

3.4. Barajın Ekonomik Yapıya Etkileri

3.4.1. Tarıma Etkisi

Bölgede tarım arazileri sınırlıdır. Nüfusun temel geçim kaynaklarının başında küçük ölçekli tarım, hayvancılık ve ormancılık gelmektedir. Hayvancılık daha ziyade mera hayvancılığı şeklinde yapılmakla birlikte azda olsa besicilik de yapılmaktadır. Son yıllarda bölgede tüm ülkede olduğu gibi kırdan kente göç hareketleri oluşmuştur. Baraj gölünün hayvancılık faaliyetlerine doğrudan bir etkisi görülmemiştir. Zira bölgede çayır ve mera alanları oldukça azdır. Bunun yanında tarım arazilerinin bir kısmı sular altında kaldığından tarımla uğraşan ailelerin ekonomik kayıpları olacaktır. Ancak bu kayıpların yörede çok büyük oranlarda olduğu söylenemez.

Ancak bu olumsuzlukların yanında proje nedeniyle, baraj inşaatı sırasında ve tamamlanması akabinde bölgede birçok kişiye istihdam sağlanmıştır.

3.4.2. Ulaşım Etkisi

Kisecik Köyü Tarsus İlçe merkezine 45 km, Çamlıyayla İlçesine yaklaşık 20 Km uzaklıktadır. Köy merkezini diğer yerleşim yerlerine bağlayan yollar uzun süredir bakım ve onarım yapılmadığı için trafik akışını yavaşlatmakta ve aksamalara sebebiyet vermektedir. Ayrıca yollarda oluşan bozuk zemin dolayısıyla araçlar zarar görmektedir. Ancak bölgede kurulan santral ve baraj gölünün etkisiyle ulaşım konusunda hızlı ilerlemeler kaydedilmiş ve bu anlamda olumlu gelişmeler gözlemlenmiştir. Dolayısıyla, bu anlamda baraj olumlu bir etki yaratmıştır.

3.4.3. Turizme Etkisi

Kuşkusuz çağımızda en çok üzerinde durulan konulardan biri kalkınma amaçlı yatırımlarla ekolojik dengelerin uyumlu olmasıdır.²⁹ Çünkü insan yatırım yapmadan, yatırım için enerji üretmeden yaşamını sürdüremez. Nitekim yatırım, enerji üretimi ve yaşam ancak yaşanabilir bir coğrafyada olanaklıdır.³⁰ Hiç kuşkusuz barajların çevreye olumsuz etkileri yanında olumlu etkileri de vardır. Bunlar arasında rekreasyonel ve turistik çekim güçleri başta gelir.³¹

Yöre Orta Torosların doğusunda yer almakta olup turizm açısından pek canlı bir bölge değildir. Daha ziyade yerel boyutlu yayla turizmi gelişmiştir. Bölgede kurulan baraj gölü doğa turizmine azda olsa bir katkı yapmıştır. Ancak bunu tam anlamıyla bir turizm faaliyeti olarak değerlendiremeyiz. Baraj gölleri çeşitli su sporları branşları için gerekli alt yapılar sağlandığında cazibe merkezleri haline gelebilecek yerlerdir. Ancak yörede henüz bu tarz bir gelişim görülmemiştir. Bunun yanında barajın turizme olumsuz bir etkisi söz konusu değildir.

3.5. Çevresel Etki

Hiç şüphesiz hidroelektrik projelerde yapılacak tüm yatırımlara mali ve teknik destek sağlanmadıkça projelerin olumsuz çevresel etkilerinin olmaması söz konusu değildir.³² Bu nedenle ülkemizde bu tür projeler nedeniyle oluşabilecek olumsuzlukların önüne geçilmesi için Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği yürürlüğe sokulmuştur.

Çevresel Etki Değerlendirmesi; çevreye önemli etkileri olabilecek faaliyetlerle ilgili projelerin planlama aşamasından başlayarak, inşaat, işletme ve faaliyetinin sona erdirilmesinden sonra meydana gelebilecek etkilerinin, proje hakkında karar alınmadan önce bilimsel yöntem ve tekniklerle incelenmesi, varsa olumsuz etkilerinin önlenmesi ve gerekli önlemlerin belirlenmesi, projenin tüm uygulama aşamalarında bu etkilerin ve önlemlerin denetlenmesidir.³³

²⁹ Sever, s. 228.

³⁰ Sever, s. 228.

³¹ Doğanay, H., *Enerji Kaynakları*, Şafak Yayınevi, Ankara 1998, s. 543.

³² Sever, s. 240.

³³ Yücel, M., *Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED)*, Baki Kitabevi, Adana 2001, s. 6.

3.6. Barajın Yöreeye Getirisi

Bütün dünyada ve Türkiye’de birçok barajda en büyük sorun siltasyon ve yağış miktarlarındaki değişimlerdir.³⁴

Yağış miktarları yıllar arasında değişmektedir. Bu değişim enerji üretim amaçlı yapılan barajlardan çok sulama amaçlı barajlar için daha önemlidir. Ancak yağışlardaki azalmanın sürekli olması enerji üreten barajlar içinde önemi büyüktür.³⁵

Bölgede yaptığımız gezi ve gözlemlerimizde, baraj nedeniyle yörede yapılması gerekli hizmetleri için yeterli bir düzeyde çalışmanın yapılmadığı ve ilgili birimler arası koordinasyon eksikliğinin yöre halkında ufak çaplı bir sıkıntı oluşturduğu değerlendirilmiştir. Yöre insanının barajla ilgili aydınlatılmaması da şikayetlerin başında gelmektedir. Bütün bunlara karşılık baraj projesinin yöre insanının istihdamını da önemli bir katkı sağladığı gerçeği yadsınamayacak düzeydedir.

³⁴ Yiğitbaşıoğlu, H., “Türkiye’deki Barajlar”, *Ankara Üniv., Türkiye Coğ. Arş. ve Uyg. Mer. Der.*, Sayı: 5, Ankara 1996, s. 179.

³⁵ Sever, s. 241.

SONUÇ VE BAŞLICA ÖNERİLER

Ülkemizde kırsal nüfusun oranı son yıllarda azalmasına rağmen halen daha gelişmiş ülkelere nazaran oldukça yüksektir. Bu yükseklik oranı tabidir ki beraberinde halledilemeyen sorunları da günümüze kadar taşımıştır

İşte yüksek lisans tez konumuz bu küçük yerleşim birimlerinden biri olan Kisecik köyüne ilişkindir. Köy; çalışmamızın başında da belirtildiği üzere Torosların eteklerinde yer alan ve bölgenin genel karakteristik özelliklerini gösteren bir yerleşim birimidir. Köyün iklimi Akdeniz ikliminin temel özelliklerini yansıtır. Yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçmektedir. Köy hidrografik kaynaklar bakımından fazla zengin değildir. Bitki örtüsü doğal kızılçam ormanlarıdır.

Köyün nüfusu normal bir artış hızı göstermekte olup, nüfus genel olarak genç nüfus özelliğindedir. Yani bağımlı nüfus köyde fazladır. Çalışma sahasında yerleşme fiziksel ve beşeri faktörlere bağlı olarak şekillenmiştir. Köy toplu dokulu köyler grubuna dahil edilebilir. Köyde meskenler doğal çevre şartlarına uymuş haldedir. Meskenler genellikle ekonomik faaliyetlere bağlı olarak iki katlı olarak inşa edilmişlerdir. Köyde temel ekonomik faaliyetler tarım ve hayvancılık olarak kendini göstermektedir. Bunun yanında hayvancılık da önemli gelir kaynaklarından biridir.

Son yıllarda ülkemizdeki kentleşmeye ilişkin hızlı değişimden diğer küçük yerleşim yerleri gibi tez konumuz olan Kisecik köyü de doğal olarak etkilenmiş ve büyük bir göç dalgası oluşmuştur. Ancak köy idari alanı içinde kurulan baraj gölü ve hidroelektrik santrali bu dalgayı kısmen de olsa azaltmıştır. Zira bu yatırımlar nedeniyle yeni bir istihdam modeli ortaya çıkmıştır. Köy halkı geleneksel faaliyetlerden yavaş yavaş sıyrılarak yeni bir ekonomik faaliyet grubuna dahil olmuştur. Kuşkusuz bu tür yatırımların bölgeye olumlu katkıları inkar edilemez. Ancak kırdaki yapılan bu tür projelerle birlikte genç nüfusun artık geleneksel tarım ve hayvancılıktan uzaklaşmaya başladığı ve bu durumda ülke tarımı için olumsuz etkiler göstereceği tabidir. Bunun yanında bu tür yatırım projelerinin dünyanın neresinde olursa olsun doğal ve beşeri çevreye olumsuz etkileri tartışılmaz. Yörede yaptığımız gözlem ve birebir görüşmelerde köyde inşa edilen bu projeye ilişkin bu tür hassasiyetlerin tam anlamıyla giderildiğine ilişkin köy halkında genel bir kanaat oluştuğunu söylemek oldukça zordur. Ancak köy halkı yatırım nedeniyle oluşan bu tür çevresel etkilerin olası olumsuzluklarına karşın projenin oluşturduğu ekonomik istihdamdan oldukça memnun gözükmektedir.

Sonuç olarak belirtmeliyiz ki ülkemizde kentsel gelişim nedeniyle küçük yerleşim birimlerimizin önemleri giderek azalsa da bu tür yerlerin sorunları, gözardı edilemez. Zira ülkedeki kalkınmışlık ve refahtan en az payı bu yreler almaktadır. Hiç kuşkusuz kentleşme bir gelişmişlik göstergesidir. Ancak gelişmişliğin bir diğer göstergesi de kırsal nüfusunda bu paydan en yüksek ölçüde istifadesidir.

Kır'da nüfusun önemli bir geçim kaynağı olan tarım ve hayvancılık, 1960'lı yıllarda uygulanan kalkınma modellerine benzer yeniden yapılandırma modelleri ile revize edilmeli, devletin bu alanlara yardım ve sübvansiyonu daha da artırılmalıdır. Zira devletin bu alanlara katkısı azaldıkça kırdan kente göç hızlanarak devam edecek bunun doğal sonucu olarak ülkemiz tarım ve hayvancılıkta kendine yetebilen ülkeler sınıfından hızla ayrılacaktır.

Su kaynakları açısından oldukça zengin olan ülkemizde enerji sorununun bu kaynaklardan halledilmesi elbette akılcı ve bilimsel bir politikadır. Ancak enerji sorununun çözümüne ilişkin başka alternatif modellerin geliştirilmesi de göz ardı edilmemelidir. Göz ardı edilmemesi gereken bir diğer husus da bu tür enerji projeleri gerçekleştirilirken doğanın korunmasına da zen gösterilmesidir. Bu zen özellikle devletin etkin denetim mekanizmasını işletmesi ve konuya ilişkin eğitim politikalarını gerçekleştirmekle mümkündür.

KAYNAKÇA

- Alpaslan, A. H., “Türkiye’de Hidroelektrik Enerji Üretim Planlaması Üzerine Görüşler” *I. Ulusal Su Mühendisliği Sempozyumu*, Bildiri Kitabı, DSİGM Teknik Arş.ve Kalite Kontrol Dairesi, Ankara 2003.
- Doğanay, H., *Demografya (Nüfus Bilimi)*, Atatürk Üniversitesi, K.K.E.F. Coğ. Eğitimi Bölümü, Erzurum 1991.
- Doğanay, H., *Türkiye Beşeri Coğrafyası*, Gazi Büro Kitabevi, Ankara 1994.
- Doğanay, H., *Türkiye Ekonomik Coğrafyası*, Atatürk Üniv. Yay. No:737, K.K.E.F. Yay. No:26, Erzurum 1992.
- Doğanay, H., *Enerji Kaynakları*, Şafak Yayınevi, Ankara 1998.
- Erol, O., *Genel Klimatoloji*, Gazi Büro Kitabevi, Ankara 1993.
- Girgin, M., “Neden Coğrafya Öğreniyoruz?” *Doğu Coğ. Der.* Sayı:5, Çizgi Kitabevi, Konya 2001.
- Kadioğlu, M., *Bildiğimiz Havaaların Sonu, Küresel İklim Değişimi ve Türkiye*; Güncel Yay., İstanbul 2001.
- Karabulut, Y., *Türkiye Enerji Kaynakları*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 2000.
- Saraçoğlu, H., *Akdeniz Bölgesi Öğretmen Kitapları Dizisi*, İstanbul 1989.
- Sarı, B., *Çamlıyayla İlçesinin Beşeri ve İktisadi Coğrafyası* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Eğitimi Bilim Dalı, 2000.
- Sezen, N., “Su ve Toprak Kaynaklarının Geliştirilmesi İle İlgili Olarak Bugüne Kadar Yapılan Çalışmalar”, *DSİGM Su ve Toprak Kaynaklarının Geliştirilmesi Konferansı Bildirileri*, Cilt: 1, s. 85-97, Ankara 1981.
- Sever, R., *Çoruh Havzası Enerji Yatırım Projeleri ve Çevresel Etkileri*, Çizgi Kitabevi 2005.
- Tonbul, S., “Elazığ ve Çevresinin İklim Özellikleri ve Keban Barajının Yöre İklimi Üzerine Etkileri”, *Fırat Üniversitesi Coğrafya Sempozyumu* (14-15 Nisan 1986), s. 275-293, Elazığ 1990.
- Yılmaz, E., “Çamlıyayla İlçesine Bağlı Kısacık Köyünün Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Yapısı ve Orman-Halk İlişkileri”, *Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, DOA Dergisi*, Sayı: 10, s. 77-79, Tarsus 2004.

Yiğitbaşıoğlu, H., “Türkiye’deki Barajlar”, *Ankara Üniv. Türkiye Coğ. Arş. ve Uyg. Mer. Der.*
Sayı:5, Ankara 1996.

Yücel, M., *Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED)*, Baki Kitabevi, Adana 2001.

EKLER

Fotoğraf 1: Kiseçik Köyünden Genel Bir Görünüm

Fotoğraf 2: Köy Camisi

Fotoğraf 3: Köyün Genel Görünümü

Fotoğraf 4: Köyün Yamaç Görünümü

Fotoğraf 5: Pamuk HES ve Baraj Gölü

Fotoğraf 6: Pamuk HES Barajı Genel Görünümü

Fotoğraf 7: Hidroelektrik Santralinden Görünüş

Fotoğraf 8: HES Barajına Ait Sulama Kanalı

Fotoğraf 9: Pamuk HES Baraj Görünümü

Fotoğraf 10: Orta Toros Dağlarının Güneyinde Yer Alan Köyün Görünümü

Fotoğraf 11: Pamuk HES Baraj Görünümü

Fotoğraf 12: Su Aktarma Kanalı

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Saniye BUDAK
Doğum Yeri ve Tarihi	Tarsus – 05.03.1974
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi K.K.E.F
Y. Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	
İş Deneyimi	
Stajlar	
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	Milli Eğitim Bakanlığı
İletişim	
E. Posta Adresi	saniyebudak33@hotmail.com
Tarih	02.06.2011